

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΣΤ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΜΑΪΟΥ 1987

ΑΡΙΘ. 7

== ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ==

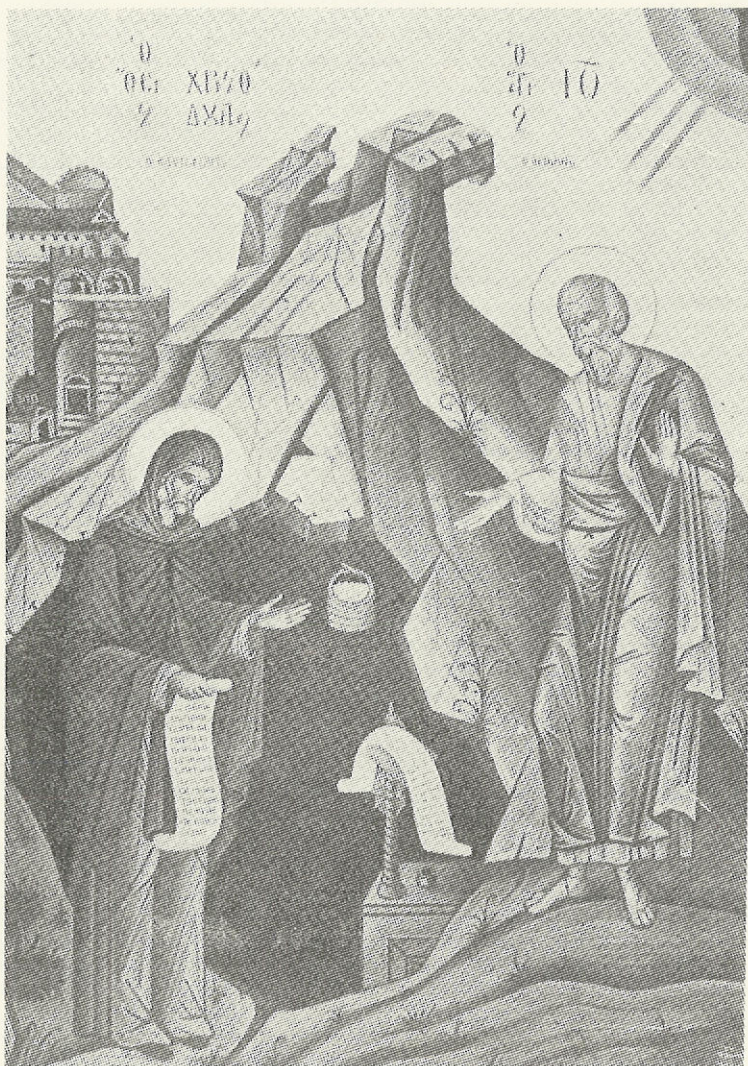
Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος. — Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Οἱ νεομάρτυρες εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μηνύματα Δεκαπενταυγούστου. — Ἰωάννου Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες. — Δημοσθένης Σαβράμη, «Πίστι ἀπὸ τὴν καρδιά». — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Περίοδος ἐξετάσεων. — Ἱεράριος Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, Ὁφειλομένη ἀπάντησις (μετὰ τὴν τηλεοπτικὴν συζήτησιν περὶ τοῦ Νομοσχεδίου). — Ἀρχιμ. Δημητρίου Μπεκιάρη, Πρὸς δόξαν Θεοῦ. — Ἐπίκαιρα.

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀριστοτέλους 179,
112 51 Ἀθήναι.

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Ἀπὸ τῆν Ἀποκάλυψη

«Ἐγὼ δὲ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφός σας, ὁ συγκοινωνὸς καὶ συμμετοχὸς στὴ θλίψη καὶ τοὺς διωγμοὺς γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ...»

»Γνωρίζω καλὰ τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπο πὸν ὡς ποιμένας καὶ ἐπίσκοπος καταβάλλεις καὶ τὴν ὑπομονὴν πὸν δείχνεις στὶς θλίψεις καὶ τοὺς πειρασμοὺς τοῦ ἐπισκοπικοῦ σου ἔργου...».

ΟΙ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (*)

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ ἔξαρσις τῶν Νεομαρτύρων μέσα στοῦ Ἑορτολόγιου καὶ πρὸ πάντων ἐκείνων, πού εἶναι ὑποδείγματα σὲ πολλοὺς τομεῖς (π.χ. στὴν παιδεία ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, στὸν χριστιανικὸ φεμινισμό καὶ στὴν κοινωνικὴ διακονία ἢ ἁγία Φιλοθέη), θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ μὲ σύνταξι νέων ἀσματικῶν ἀκολουθιῶν, πού δὲν θὰ περιορίζονται σὲ ἀντιγραφὴ διατυπώσεων καὶ φράσεων - κλισεὲ ἀπὸ ἀκολουθίαις ἄλλων μαρτύρων ἢ νεομαρτύρων, ἀλλὰ θὰ ἐξαιροῦν τὰ ἰδιαίτερα εἰδοποιὰ περιστατικά τῆς ζωῆς καὶ τοῦ μωρτυρίου τοῦ καθενὸς ἀπὸ τοὺς νεομάρτυρες.

Ἐπειτα εἶναι καιρὸς νὰ ἀφυπνισθοῦν οἱ Ἕλληνες λογοτέχνες, οἱ διηγηματογράφοι, οἱ ποιητές, οἱ ἀσχολούμενοι μὲ λογοτεχνικὲς βιογραφίαις, οἱ σεναριογράφοι, οἱ θεατρικοὶ συγγραφεῖς, οἱ σκηνοθέτες κ.ἄ., γιὰ νὰ ἐμπλουτίσουν τίς πηγὰς τῆς καλλιτεχνικῆς τους ἐμπνεύσεως καὶ γιὰ νὰ ἀντλοῦν ἀπὸ τίς κρυστάλλινες πηγὰς τῶν συνορπαστικῶν πολλὰς φορὰς περιστατικῶν τῆς ζωῆς τῶν Νεομαρτύρων. Ἄν ὅλοι αὐτοὶ εἶχαν πνευματικὰς κεραεῖς, πού συλλαμβάνουν τὰ πραγματικῶς οὐσιώδη, θὰ ἐπεσήμαιναν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Νεομάρτυρες, παρὰ τὸ ὅτι εἶχαν νεανικὸ αἷμα πού ἔβραζε στίς φλέβες τους, παρουσίαζαν στάσι ἀνάλογη λ.χ. πρὸς ἐκείνη τοῦ παγκάλλου καὶ σώφρονος Ἰωσήφ ἢ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἢ τῆς εὐγενοῦς Περπέτουας· ὑπερνικοῦσαν δραματικὰς ἐσωτερικὰς συγκρούσεις· ἀποποιοῦνταν τοὺς πειρασμοὺς τῆς ὀθωμανικῆς χλιδῆς καὶ ἠδυπαθείας· περιφρονοῦσαν σαγηνευτικὰς ὑποσχέσεις τῶν Τούρκων γιὰ πλοῦτη, ἀξιώματα καὶ λαμπρὰ σταδιοδρομίας· ἐγκατέλειπαν τὰ θέλητρα τῆς νυμφικῆς παστάδας, τὴ θαλπωρὴ τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας καὶ προσφιλεῖς ἐπιγείους δεσμοὺς πρὸς σύζυγο, παιδιὰ, ἀδελφία, γονεῖς καὶ φίλους· καὶ περιβαλλόμενοι τὴν «ἀλουργίδα τῆς ὑπέρατης θυσίας» καὶ «μὲ τὸ κεφάλι, τριγυρισμένον ἀπ' τὸν μωρτυρικὸ φωτοστέφανον» «ἔδωσαν

τὸ ἀγνὸ τους αἷμα σπονδὴ πανάγια» στὸν βωμὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Πίστεως. Ἀσφαλῶς πολλὰς λογοτεχνικὰς σειρὰς, πολλὰς ραδιοφωνικὰς σκηνὰς, πολλὰ τηλεοπτικὰ «σῆριαλ», πολλὰ κινηματογραφικὰ καὶ θεατρικὰ ἔργα, ἀντὶ νὰ προβάλλουν κατωτερότητες καὶ αἰσχρότητες, θὰ ἤμποροῦσαν νὰ καθιστοῦν γνωστὰ συναρπαστικὰ στοιχεῖα ἐκ τῆς ζωῆς τῶν Νεομαρτύρων.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερα στὰ σχολικὰ καὶ κατηχητικὰ πλαίσια, θὰ ἔπρεπε τὰ σχετικὰ διδακτικὰ ἐγχειρίδια νὰ ἐμπλουτίζονται μὲ ἀφθονο σχετικὸ ἀφηγηματικὸ ὕλικον καὶ νὰ προβάλλουν σὲ εἰδικὰ μαθήματα τὴν ζωὴν τῶν Νεομαρτύρων μὲ χρησιμοποίησι καὶ τῶν παντὸς εἶδους ἐποπτικῶν μέσων (σκέτς, θεατρικῶν παραστάσεων, εἰδικῶν τοπικῶν ἐορτῶν, προβολῶν). Ὅταν ἡ «Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» εἶχε κάμει στὸν ὀμιλοῦντα τὴν τιμὴ νὰ τοῦ ἀναθέσῃ τὴ συγγραφὴ τῶν τριῶν Κατηχητικῶν Βοηθημάτων τοῦ Ἀνωτέρου Κατηχητικοῦ Σχολείου, στὸ τρίτον ἐξ αὐτῶν, πού ἔχει τὸν τίτλον «Οἰκοδόμοι Πολιτισμοῦ», εἶχα περιλάβει σὲ 25 σελίδες δύο μαθήματα, ἓνα γιὰ τοὺς Νεομάρτυρες καὶ ἄλλο εἰδικῶς γιὰ τὸν Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλό. Παρόμοια μαθήματα καθιερώθηκαν καὶ σὲ ἄλλες βαθμίδες τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Καὶ εἶναι εὐχάριστο, ὅτι μὲ τὴν ἐπίδρασι τῶν Κατηχητικῶν Βοηθημάτων περιελήφθησαν στοιχεῖα περὶ τῶν Νεομαρτύρων καὶ στὰ σχολικὰ βιβλία.

Κάθε Ἱερὰ Μητρόπολις θὰ ἤμποροῦσε νὰ προκηρῦξῃ καὶ διαγωνισμοὺς γιὰ τὴ συγγραφὴ ἱστορικῶν βιογραφιῶν καὶ πρωτοτύπων ἀσματικῶν ἀκολουθιῶν τῶν τοπικῶν τῆς ἁγίων καὶ νεομαρτύρων. Ἐάν ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία καὶ γι' αὐτὴν τὴν τέλεσι τῆς Εὐχαριστιακῆς Θείας Λειτουργίας ἐφήρμοζε τὴν ἀρχὴν «ἐνότης μέσα στὴν ποικιλομορφία» καὶ εἶχε κατὰ τόπους πλῆθος λειτουργικῶν τύπων καὶ οἰκογενειῶν, πού προσαρμόζονταν καὶ σὲ τοπικὰς ποιμαντικὰς ἀνάγκαις, πολὺ

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 99 τοῦ ὑπ' ἀρ. 6 τεύχους.

περισσότερον ὅταν πρόκειται γιὰ ἀσματικές ἀκολουθίες ὄρθρων, ἐσπερινῶν κ.λπ., θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἔχη ποικιλία μορφῶν, ἀνταποκρινομένων στὴν ποικιλία τοῦ τοπικοῦ ἀγιολογίου ἢ σὲ εἰδικές πνευματικές ἀνάγκες.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἡ προβλεπομένη διὰ τοὺς εἰσηγητὰς τοῦ Συνεδρίου κλεψύδρα ἐπέβαλε χρονικὰ ὅρια, τὰ ὁποῖα ἤδη ἔχει ὑπερβῆ ἢ εἰσῆγγίς μου. Δι' αὐτὸ περιορίζομαι εἰς ὅσα εἶπον μετὴν βεβαιότητά ὅτι ἡ ρηξικέλευθος πρωτοβουλία Σας περὶ συγκλήσεως ὑπὸ τὴν Ὑμέτεραν Προεδρίαν Θεολογικοῦ Συνεδρίου εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῶν Νεομαρτύρων θὰ ἀποτελέσει ὀρόσημον εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς καθ' ὅλου Ὁρθοδόξου καὶ δὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ πρωτοβουλία αὕτη θὰ ἀνοίξη νέαν λαμπρὰν σελίδα εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ καθ' ὅλου ποιμαντικοῦ, λειτουργικοῦ, κηρυκτικοῦ καὶ κατηχητικοῦ ἔργου αὐτῆς. Ὁ σπόρος, ὁ ὁποῖος ἐρρίφθη καὶ θὰ ριφθῆ διὰ τῶν εἰσηγήσεων καὶ συζητήσεων τοῦ Συνεδρίου ἀσφαλῶς θὰ καρποφορήσῃ καὶ θὰ φέρῃ σὺν τῷ χρόνῳ καρπὸν ἑκατονταπλασίονα πρὸς δόξαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἔθνους, ἐφ' ὅσον οἱ Νεομάρτυρες ὑπῆρξαν καὶ Ἐθνομάρτυρες. Σὰς εὐχαριστῶ!

(Τέλος)

Βιβλιογραφία: Γ. Γ. Ἀλισανδράτου, Ὁ Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς στὴν Κεφαλονιά καὶ τὴν Ζάκυνθο (1777). — Ἀνέκδοτη ἐπιστολὴ ἐνὸς ἀρχιεπισκόπου, Ἀθήνα 1982. — Κ. Ἀμάντου, Οἱ Νεομάρτυρες, ἀ' Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὴς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 4 (1953-1954), σ. 161-167. — Ἀπ. Βακαλόπουλου, Ἱστορία τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ, τόμ. Α', Θεσσαλονίκη 1974, σ. 172-176. — Κ. Βοβολίνη, Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Ἐλευθερίας, Ἀθήναι 1952. — Ἀ. Ἰ. Γκιάλια, Οἱ Νεομάρτυρες, περ. ἀ' Ἀκτίνες, Πάσχα 1943, σ. 128-133. — Εὐ. Θεοδώρου, Οἱ Νεομάρτυρες, «Οἰκοδόμοι Πολιτισμοῦ», ἐκδ. ἀ' Ἀποστολ. Διακονίας, ἐν Ἀθήναις 1965, σ. 312-324. — Τοῦ ἰδίου, Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, αὐτόθι, σ. 325-336. — Κ. Δουκάκη, Μέγας Συναξαριστὴς πάντων τῶν ἁγίων, τόμ. 1-12, ἐν Ἀθήναις 1889-1896. — Σ. Εὐστρατιάδου, Ἀγιολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐκδ. ἀ' Ἀποστολικῆς Διακονίας. — Δ. Καμπούρογλου, Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν, Ἀθήναι, 1959, τόμ. Α', σ. 172-178. — Δ. Κοκκίνου, Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις, Ἀθήναι, 1931. — Β. Ματθαίου, Ὁ Μέγας Συναξαριστής, Ἀθήναι, 1956. — Γ. Μικραγιαννανίτου, Ἡπειρω-

τικὸν Λειμωνάριον, Ἀθήναι, 1968. — Φ. Μιχαλόπουλου, Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, Ἀθήναι, 1940. — Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Νέον Μαρτυρολόγιον, Βενετία 1799, Ἀθήναι 1961. — Τοῦ ἰδίου, Συναξαριστής, Βενετία 1819. — Χρυσ. Παπαδόπουλου, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήναι, 1954. — Τοῦ ἰδίου, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἐπὶ Τουρκοκρατίας, Ἀθήναι, 1929. — Τοῦ ἰδίου, Οἱ Νεομάρτυρες, Ἀθήναι, 1970. — Ἰω. Περωνί, Νεομάρτυρες, «Θρησκ. καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλ.», τόμ. 9, Ἀθήναι, 1966, σ. 403-404. — Τοῦ ἰδίου, Ἡ ἰδέα τῆς ἱεραποστολῆς καὶ οἱ ἐξ Ἀγαρηνῶν Νεομάρτυρες, Ἀθήναι, 1966. — Τοῦ ἰδίου, Τὰ αἵτια καὶ αἱ ἀφορμαὶ τοῦ μαρτυρίου τῶν Νεομαρτύρων, Ἀθήναι, 1971. — Τοῦ ἰδίου, Λεξικὸν τῶν Νεομαρτύρων — Οἱ Νεομάρτυρες ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ δούλου Ἔθνους (μετὰ Προλόγου τοῦ Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονυσίου), τόμ. 1-3, ἀ' Ἐκκλησ. Ἐκδόσεις Ἐθνικῆς Ἐκατονταετηροναετηρίδος, Ἀθήναι 1972. — Κ. Σάθα, Τουρκοκρατημένη Ἑλλάς, Ἀθήναι 1962. — Δ. Σοφianoῦ, Ὁ νεομάρτυρας Μιχαὴλ Μαυροειδῆς ὁ Ἀδριανουπολίτης — Ἀνέκδοτα ἀγιολογικὰ κείμενα τοῦ Μεγάλου Ρήτορος Μανουὴλ Κορινθίου κ.ζ., Ἀθήναι 1984. — Β. Στεφανίδου, Ἐκκλησ. Ἱστορία, Ἀθήναι 1959. — Σ. Τρικόπη, Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως, τόμ. Α', Ἀθήναι 1888. — Ἰω. Φουντούλη, Οἱ Τοῦρκοι Κατακτηταὶ ἐν ταῖς Ἀκολουθίαις τῶν Λεσβίων Ἁγίων, Ἀθήναι, 1962. — Ἄνδρ. Φυτράκη, Οἱ ἥρωες τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκικῆς δουλείας, περ. ἀ' Ἐπιστάσις, Κατερίνη 1956, σ. 28 ἐξ. — Otto Meinardus, The Saints of Greece, Athens 1970. — Louis Petit, Bibliographie des Acolouthies grecques, Bruxelles 1926. — E. Rouquerville, Histoire de la Régénération de la Grèce, Paris 1829 (ἑλληνικὴ μτφρ. Ἀρ. Ν. Κυριακοῦ, Ἀθήναι). — S. Salaville, Pour un repertoire des néosaints de l' Eglise Orientale, Byzantion, 20 (1950), σ. 224-237.

Ἐπισκόπου

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Α. ΨΑΡΙΑΝΟΥ

Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἡ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

(Πενηταδύο ὁμιλίαι γιὰ τὴ θεία Λειτουργία.
"Ὁχι μόνο γιὰ τὸ λαὸ, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ἱερεῖς).

Ἐκδοση Ἀποστολικῆς Διακονίας, σελίδες ιθ' + 438, δρχ. 650.

Βιβλιοπωλεῖο Δραγατσάνου 2 — Πλατεία Κλαυθμῶνος.

Γράψατε: Ἰασιῶ 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλέφ. 722.8008.

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Β' Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Γενική θεματολογία. Αί ανάγκαι τῶν πιστῶν

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

5. «ΒΥΣΣΙΣ ΤΩΝ ΑΠΕΙΡΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ»

Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Π.Δ. καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Κ.Δ. πολλοὶ ἄγιοι ἄνθρωποι ἐπετέλεσαν διάφορα θαύματα, διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Πολλὰ τοιαῦτα θαύματα, τελεσθέντα ὑπὸ τῶν Προφητῶν, ἀναφέρονται εἰς τὰς σελίδας τῆς Π.Δ., καὶ ἄλλα τελεσθέντα ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ἀναφέρει ἡ Κ.Δ.. Ἐν συνεχείᾳ δὲ θαύματα, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς ἔγιναν κατὰ καιροὺς καὶ κατὰ τόπους ὑπὸ τῶν ἁγίων, εἰς τοὺς ὁποίους προσέτρεξε καὶ προστρέχει ὁ πιστὸς τοῦ Κυρίου λαός.

Κατὰ μείζονα λόγον, ἀπειρίαν θαυμάτων γνωρίζει συνεχῶς ὁ χριστιανικὸς κόσμος, τελουμένων ὑπὸ τῆς Παναγίας Μητρὸς τοῦ Κυρίου, εἴτε εἰς σεβάσματα Αὐτῆς προσκυνήματα (ὅπως π.χ. ἡ Τήνος παρ' ἡμῖν), εἴτε διὰ τῶν κατὰ τόπους φερομένων θαυματουργῶν Αὐτῆς Εἰκόνων, εἴτε καὶ ἀπλῶς διὰ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ Σεπτοῦ Ὀνόματος καὶ τῆς βοήθειάς Αὐτῆς.

* * *

Ἡ Μεγ. Παράκλησις λέγει σχετικῶς πρὸς τὴν Παναγίαν:

«Ὁδὸ κρύπτω σου τὸν θυθὸν τοῦ ἐλέους καὶ τὴν θρύσιν τῶν ἀπείρων θαυμάτων...». Καὶ περαιτέρω εὐλαδῶς καὶ εὐγνωμόνως ἀναφωνεῖ:

«(ἀλλ') ὃ τῆς σῆς χρηστότητος καὶ ἀπείρων Σου θαυμάτων».

Δὲν ὀμιλεῖ δηλ. ἀπλῶς περὶ θαυμάτων τῆς Παναγίας, ἀλλὰ περὶ ἀπείρων θαυμάτων Αὐτῆς. Ἐκφραστικώτατα ἀναφέρει θρύσιν θαυμάτων. Καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι εἶναι τόσον πολλὰ τὰ συνεχῶς τελούμενα καὶ γνωσκόμενα θαύματα Αὐτῆς, ὥστε:

«Ὁὐκ ἔστιν ἀριθμῆσαι σθαὶ δυνάτον... (τὸν θυθὸν) τῶν ὑπὲρ νοῦν θαυμάτων Σου τῶν τετελεσμένων διηγεσῶς».

1. Κατ' ἐξοχὴν θεοθαίως προηγούνται εἰς ἀριθμὸν καὶ εἰς πλῆθος θαυμάτων τὰ ἱερὰ Προσκυνήματα καὶ αἱ θαυματουργοὶ Εἰκόνες τῆς Θεομήτορος.

Ὅπουδῆποτε, ἀσφαλῶς, εἶναι δυνατόν νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ θαυματουργὸς ἐνέργεια τῆς Παναγίας, χωρὶς νὰ εἶναι ἀπαραίτητον νὰ μεταβῇ ὁ κάθε χριστιανὸς εἰς ὀρισμένον τόπον καὶ νὰ προσκυνήσῃ ὀρισμένην Εἰκόνα, διὰ νὰ τελεσθῇ τὸ θαῦμα. Ἡδόκησεν ὁμοῦς ὁ Θεὸς νὰ ἀναδείξῃ ὀρισμένους ἱεροὺς Ναοὺς καὶ σεπτὰς Εἰ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 102 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 τεύχους.

κόνας καὶ ἄλλα ἱερὰ κειμήλια τῆς Παναγίας (ὅπως π.χ. ἡ τιμία Ζώνη) ὡς κατ' ἐξοχὴν θρύσεις τῶν θαυμάτων Αὐτῆς, διὰ νὰ ὑπάρχουν κατὰ τόπους βοῶσαι καὶ κράζουσαι μαρτυραὶ περὶ τῶν συνεχῶν καὶ ἀλλεπαλλήλων θαυμάτων καὶ νὰ ὑφίστανται τοιοῦτοτρόπως κέντρα στερεώνοντα τὴν πίστιν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐστὶν αἰ ἐλκύνουσαι καὶ προάγουσαι τὴν εὐλάβειαν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἐλπίδα καὶ ἀφοσίωσιν αὐτοῦ.

Ἐὰν εἰς ταῦτα προστεθῇ καὶ τὸ ὅτι ἡ μετάδοσις εἰς τὰ γνωστὰ ἱερὰ προσκυνήματα προϋποθέτει εὐλαδίᾳ διαθέσιν καὶ πίστιν τοῦ χριστιανοῦ, διὰ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸν κόπον τοῦ ταξιδίου (καὶ εἰς ἐξόδα καὶ εἰς ταλαιπωρίαν...) γίνεται φανερόν ὅτι δημιουργεῖται τοιοῦτοτρόπως τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὸ θαῦμα ψυχικὸν ἐκεῖνο κλίμα, τὸ ὁποῖον ὁ Κύριος ἐθεώρει πάντοτε ἀπαραίτητον, διὰ νὰ θαυματουργήσῃ τὸ κλίμα καὶ τὸ φρόνημα ὅτι εἶναι «πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι» καὶ ὅτι καὶ αὐτὰ «τὰ ἀδύνατα παρ' ἀνθρώποις (εἶναι) δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ» καὶ αὐτὴ ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ ἐλπίς, τὸ καταφύγιον καὶ ἡ παρηγορία τοῦ χριστιανοῦ.

2. Ἐννοεῖται ὅτι ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀναμφισβήτητον «θρύσιν τῶν ἀπείρων θαυμάτων», περὶ τῆς ὁποίας ὀμιλοῦμεν, πρέπει νὰ γίνεται διάκρισις τῶν πραγματικῶν θαυμάτων τῆς Θεοτόκου (καὶ τῶν ἁγίων) ἀπὸ ἄλλων ἀφελῶν ἢ παραπλανητικῶν καὶ ὑπόπτων περιπτώσεων.

Ἄς ἔχωμεν πάντως ὑπ' ὄψει ὅτι τὰ διάφορα ὄνειρα καὶ ὀράματα, περὶ τῶν ὁποίων συνήθως γίνεται λόγος, δὲν εἶναι ἀσφαλῆς ἐνδείξεις θαυματουργικῆς ἐκδηλώσεως καὶ ἐνεργείας τῆς Θεοτόκου ἢ τῶν ἁγίων.

Εἰς σπανιωτάτας περιπτώσεις (ἐταν ὑπάρχῃ σπουδαῖος λόγος) συμβαίνουν τοιαῦτα ἔκτακτοι θεῖαι ἀποκαλύψεις, δι' ὀραμάτων κ.λπ., εἰς ἁγίους ἀνθρώπους — καὶ ὅχι εἰς τὸν πρῶτον τυχόντα. Δὲν εἴμεθα ἄξιοι, ἀγαπητοί, νὰ βλέπωμεν τὴν Παναγίαν καὶ τοὺς ἁγίους νὰ μᾶς ὀμιλοῦν. «Πολλοὺς ἐπλάγησαν τὰ ἐνύπνια» λέγει ἡ Ἁγ. Γραφή. Σατανικαὶ ἐνέργειαι κρύπτονται συνηθέστατα καὶ παραπλανοῦν τοὺς δίδοντας πίστιν εἰς τὰ ὄνειρα. Δὲν δυστάζει ὁ σατανᾶς νὰ μετασχηματίζεται καὶ εἰς ἄγγελον φωτός, καὶ νὰ ὑποδύεται ἅγια πρόσωπα καὶ ὀνόματα, καὶ λόγια καλὰ καὶ ἱερὰ νὰ ἀναφέρῃ, διὰ νὰ δημιουργῇ τοιοῦτοτρόπως τὰ ἰδικὰ του μαντεῖα, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὰ ὁποῖα θὰ παγιδεύῃ τοὺς ἀφελεῖς καὶ ἐπιρρεπεῖς πρὸς τὰ τοιαῦτα.

Ἀφίνομεν ὅτι πολλάκις καὶ ἐκμεταλλεύσεις ἐμφιλοχωροῦν, ἐκ μέρους ἐπιτηδείων. Καὶ εὐρίσκουν, δυστυχῶς, πεδίον δράσεως, διότι δὲν λείπουν ποτὲ οἱ ἀφελεῖς

πού φαντάζονται ότι είναι δυνατόν να όμιλή ό Χριστός —ή Παναγία, οι Άγιοι— δια μέσου κάποιας Πυθίας υπόπτου...

Μή δίδετε ποτε πίστιν εις τοιαύτα άσεβή και άγίερα και άνόσια πρόσωπα και περιστατικά. Και μη είσθέ ποτε πρόθυμοι να δεχθήτε ότι έχει δήθεν άγίαν προέλευσιν κάποιο όνειρο πού είδατε ή κάποια άνεξέλεγκτος πληροφορία και φλυαρία πού ήκούσατε από «γυναϊκάρια», όπως όνομάζει ό Άπ. Παύλος τάς έπιρρεπείς πρós τοιαύτα γυναϊκάς.

3. Υπάρχει άλλωστε «δρύσις άπειρων θαυμάτων» δεδαιστώτων και άναμφισβητήτων, αναφερομένων εις τήν ήθικήν σφαίρα, των όποιων πάρα πολλοί χριστιανοί έχουσι προσωπικήν πείρα και αντίληψιν. Θαύματα δέν είναι μόνον τά αναφερόμενα εις υλικιάς ανάγκας, άσθενείας, κινδύνους κ.τ.τ..

Η μετάνοια τού έως χθές άμετανοήτου, ή διόρθωσις τού έπί μακρόν έμμένοντος εις τάς κακάς του συνηθείας, ή ύπερνίκησις άδυναμιών και παθών, χρονίων μάλιστα, είναι άναμφιδόλως θαύματα, σόχι μικρά, αλλά σπουδαιότατα. Δέν όφείλονται άπλώς εις τήν άνθρωπίνην διάθεσιν και προσπάθειαν. «Αύτη ή άλλοίωσις (είναι έργον και θαύμα) τής δεξιιάς τού Υψίστου». "Άλλως μένει άνεξήγητος ή ριζική πολλάκις μεταβολή και διόρθωσις.

Και άλλαι καταστάσεις (οικογενειακάι κ.λπ.) όξείαι, άνυπόφοροι, φερόμεναι πρός άδιέξοδον, έτακτοποιήθησαν και έλύθησαν άπροσδοκήτως δια τής θείας βοηθείας και τού θείου φωτισμού και των έπειμόδασων «τής δεξιιάς τού Υψίστου».

Και εκ πολλών δέ κινδύνων άφανών (σωματικών και ψυχικών) έρρύσθημεν πολλάκις θαυμαστώς. "Εστειλε τόν άγγελόν Του ό Θεός και μάς προσέφυλαξεν έξ ύπούλων έχθρών και έξ άφανών κινδύνων. Και ως σκέπη κραταιά μάς διεφύλαξεν άδλαβεϊς —προσθεύσα ύπέρ ήμών— ή Παναγία.

"Ας είναι εύλογημένον τó όνομα τού Κυρίου δια τήν «δρύσιν» ταύτην των άπειρων θαυμάτων, δια των όποιων συνεχώς περιβάλλεται ή ζωή μας.

6. «ΤΑΧΙΝΗ ΚΑΙ ΟΞΕΙΑ ΑΝΤΙΛΗΨΙΣ»

Σάς είναι γνωστή άσφαλώς, άγαπητοί άδελφοί, μία προσωνομία άποδιδομένη εις τήν Υπεραγίαν Θεοτόκον: «Γ ο ρ γ ο ε π ή κ ο ο ς» (και λαϊκώτερον: Παναγία ή Γρηγορούσα). Αί όνομασται αύται έκφράζουν τήν ταχείαν και άμεσον άνταπόκρισιν τής Παναγίας πρός τάς έπικλήσεις και παρακλήσεις των χριστιανών.

Τούτο τονίζει ιδιαιτέρως ή άκολουθία τής Μ. Παρακλήσεως, έν συνδυασμώ μάλιστα και πρός τήν (όχι άπλώς ταχείαν, αλλά και) ισχυράν βοήθειαν τής Θεοτόκου, τήν Όποίαν χαρακτηριστικώς άποκαλεί:

«τ α χ ι ν ή ν κ α ι ό ξ ε ι α ν ά ν τ ί λ η ψ ι ν».

1. "Εχομεν, πράγματι, ανάγκην πολλάκις άμέσου και ταχείας βοήθείας, όταν είναι έπείγοντα τά προβλήματα, όταν ό κίνδυνος είναι άμεσος, όταν τά πράγματα φαίνονται ότι δέν επιδέχονται άναβολήν, όταν είναι έπιζήμιον και επικίνδυνον να χρονίση κάποια κατάσταση.

Εάν μάλιστα ήτο δυνατόν να προληφθή κάποιο

κακόν, να ληφθή πρόνοια να προφυλαχθώμεν έξ αύτου, άσφαλώς θά ήτο πολύ προτιμώτερον. Από τής άπόφews αύτης, όταν ή βοήθεια τής Υπεραγίας Θεοτόκου εκδηλώνεται προληπτικώς και προφυλακτικώς, ή Παράκλησις εύγνωμόνως άναφωνεί πρός Αύτην:

«(άλλ') ώ τής σής π ρ ο ν ο ί α ς και τής εύεργεσίας ής... παραπήλαυσα».

"Όταν δέ έπίκειται κάτι δυσάρεστον και θλιβερόν, (όποτε με τήν πρώτην και άπότομον μάλιστα αντίληψιν τού κινδύνου, οι χριστιανοί αυτομάτως φωνάζουν: Παναγία μου!), ή Παράκλησις, έκφράζουσα αύτην τήν πηγαίαν και αυθόρμητον στροφήν τής χριστιανικής ψυχής, τής επικαλουμένης άμέσως τήν Παναγίαν, άπευθύνει πρός αύτην τοιαύτας άλλεπαλλήλους ίκετευτικές φράσεις:

—«Θεοτόκε Δέσποινα, π ρ ό φ θ α σ ο ν...».

—«Π ρ ό φ θ α σ ο ν ώ ς άγαθή εις τήν βοήθειαν ήμών, των πιστώ ς κραυγαζόντων Σοι' τ ά χ υ ν ο ν εις προσβείαν και σ π ε υ σ ο ν εις ίκεσίαν...».

Και εις άλλας καταστάσεις, των όποιων ή εξέλιξις φαίνεται ότι δέν θά είναι καλή, ό πιστός ίκετεύει τήν Παναγίαν να επέμβη έγκαίρως:

«(άλλ') εκ τούτων π ρ ο φ θ ά σ α σ α σ ώ σ ό ν με»

«και εκ κινδύνων λύτρωσαι ήμάς ή μόνη τ α χ έ ω ς προστατεύουσα».

Εάν δέ κάτι δυσάρεστον έχη προχωρήσει, ή παράκλησις τού χριστιανού πρός τήν Παναγίαν «ώς διώκτιν και ρ ύ σ τ ι ν» ζητεί τήν όσον τó δυνατόν ταχείαν επέμβασιν Αύτης, δια να άποδιώξη τó κακόν και δια να έλευθερώση τόν άνθρωπον από τó δυσάρεστον πού τόν εδρε.

Βεβαίως ήμεϊς οι άνθρωποι είμεθα στενόκαρδοι και άνυπόμονοι, και εκδηλώνομεν τήν άγωνίαν μας ζητούντες τήν άμεσον και ταχείαν θείαν βοήθειαν, δια τής Θεοτόκου.

"Ας έχωμεν όμως ύπ' όψιν ότι, κατά κανόνα, τά σχέδια τού Θεού δι' ήμάς είναι μακράς πνοής και προοπτικής και, δια τούτο, άς μη άδημονώμεν και άς μη άπελπιζώμεθα, όταν, παρά τάς έντόνους παρακλήσεις μας, βλέπωμεν να παρατείνωνται και να χρονίζουσι δυσάρεστοι καταστάσεις. "Εχει ό Θεός...

2. Και ταύτα μέν ως πρός τήν «τ α χ ι ν ή ν... αντίληψιν» τής Θεοτόκου. Έν σχέσει δέ πρός τήν «όξείαν» δηλ. τήν δραστικήν βοήθειαν Αύτης, πάλιν αί έκφράσεις τής Μεγ. Παρακλήσεως εκδηλώνουσι τήν περί τούτου πεποιθησιν των χριστιανών:

—«Δ ύ ν α σ α ι γ ά ρ π ά ν τ α ώ ς π α ν σ θ ε ν ο υ ς Δ ε σ π ό τ ο υ Θεοϋ Μ ή τ η ρ»,

—«χειρά μοι δός βοηθείας, ή θ ε ρ μ ή ά ν τ ί λ η ψ ι ς και προστασία μου».

—«και σήν βοήθειαν δός μοι τῷ δούλῳ Σου... τῷ τήν σήν αντίληψιν έπιζητούντι θερμώς»,

—«έπί τήν σήν κατέφυγον ά ν τ ί λ η ψ ι ν κ ρ α τ α ι ά ν»,

—«και αντιλαβοϋ μου τ ῆ κ ρ α τ α ι α ῖ σ ο υ σ κ έ π η»,

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εις τήν σελίδα 143)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ**
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελ. 103 τοῦ προηγούμενου τεύχους)

Ἡ Θυμίασις τοῦ ναοῦ καὶ ὄλου τοῦ λαοῦ κατὰ τὸν ὄρθρο δὲν εἶναι κάτι τὸ δευτερεύον, γι' αὐτὸ πρέπει νὰ γίνεται μὲ τὴ δέουσα εὐπρέπεια καὶ εὐταξία. Πόση σπουδαιότητα ἀποδίδει σ' αὐτὴν ἡ ἐκκλησιαστικὴ μας παράδοσις φαίνεται ἀπὸ τὶς λεπτομερεῖς προδιαγραφὰς τοῦ τρόπου τῆς θυμιάσεως, ποὺ ὑπάρχουν στὴν «Διάταξι τῆς Ἱεροδιακονίας» τοῦ πατριάρχου Φιλοθέου καὶ στὸν ἅγιο Συμεὼν Θεσσαλονίκης (Διάλογος..., κεφ. 350), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴ θεολογικὴ σημασία ποὺ ἀποδίδουν σ' αὐτὴ οἱ Πατέρες, εἴτε γίνεται κατὰ τὸν ὄρθρο εἴτε στὶς ἄλλες ἱερὰς τελετὰς. «Ὅλοι, μὲ πρῶτὸ τὸ συγγραφέα τῶν ἔργων ποὺ ἀποδίδονται στὸ Διονύσιο Ἀρεοπαγίτη, τονίζουν τὴν ἱερότητα τῆς, ἀφοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον καὶ καταλήγει σ' αὐτὸ («Ὁ μὲν ἱεράρχης, εὐχὴν ἱερὰν ἐπὶ τοῦ θυσιαστήριου τελείας, ἐξ αὐτοῦ τοῦ θυμῶν ἀρξάμενος, ἐπὶ πᾶσαν ἔρχεται τὴν τοῦ ἱεροῦ χώρου περιοχὴν ἀναλύσας δὲ πάλιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον...». Περὶ ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας Γ' 2). Θεωροῦν τὸ θυμίαμα τύπο τῆς προσευχῆς, μεταδοτικὸ τῆς χάριτος καὶ τῆς εὐωδίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος, χορηγὸ ἁγιασμοῦ, τύπο τῆς θείας ἀγάπης. Παραθέτουμε κατωτέρω μερικὰ ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικότερα σχετικὰ χωρία ἐρμηνευτῶν τῆς θείας λατρείας Πατέρων: «Ὁ θυμιατὴρ ὑποδεικνύει τὴν ἀνθρωπότητα τοῦ Χριστοῦ, τὸ πῦρ τὴν Θεότητα καὶ ὁ εὐώδης καπνὸς μὴνύει τὴν εὐωδίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος προπορευομένη». Ὁ γὰρ θυμιατὴρ ἐρμηνεύεται «εὐωδεστάτη εὐφροσύνη». Τὸ δὲ θυμίαμα ... ἡ καθαρὰ προσευχὴ τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἐξ ὧν ἡ εὐωδία ἔρχεται, καθὼς φησὶν ὁ ἀπόστολος «Χριστοῦ εὐωδία ἐσμέν», «Ὁ τελευταῖος θυμιατὸς (δηλοῖ) τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὴν δι' ἐμφυσήματος δοθεῖσαν μετὰ τὴν ἀνάστασιν» (Γερμανοῦ Κωνσταντινοῦ π. 6, ε. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100). «Ὁ ἱερεὺς θυμιά, τὴν τοῦ ἁγίου μεταδόσιν Πνεύματος ἐν τῷ τῆς προσευχῆς καιρῷ τοῖς εἰσιούσι τὸν νεῶν αἰνιττόμενος: Δότε γάρ, φησί, θυμιάματα εἰς τὰς προσευχὰς τῶν ἁγίων» (Μάρκος Εὐγενικός, Ἐξηγήσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας). «Διὰ τοῦ θυμιάματος ἀπὸ τοῦ θυσιαστήριου ἀρχομένου (δηλοῦται) ἡ μεταδοτικὴ καὶ εὐωδία τοῦ Πνεύματος χάρις... εἰς τύπον τῆς θείας ἀγάπης, ἢ μεταδίδεται πᾶσι καὶ τῆς εὐωδίας τοῦ Πνεύματος» (Συμεὼν Θεσσαλονίκης, Ἐρμηνεία ἱθ' κε'). «(Τὸ θυμίαμα) τὴν εὐωδίαν καὶ ἀγιωσύνην δηλοῖ τοῦ Πνεύματος, τοῦ πάσαν δυσωδίαν ἀμαρτημάτων ἐκπλύνοντος», «Τὸ θυμίαμα οὖν τὸν ἀέρα καθαγιαίνει καὶ τὴν ὄσφρησιν ἡμῶν καὶ ἀναπνοὴν, ἐπεὶ καὶ μεταδοτικὸν τῆς εὐωδίας ἐστίν, ἀπὸ ἐνός τινος εἶδους πᾶσι πηγάζον τὴν ὁσμὴν διὰ τοῦ πυρός. Διὸ καὶ εἰκονίζει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὅτι ἐν αὐτῷ καὶ μόνον ἐστὶ καὶ πᾶσι νέμει τὰ δῶρα καὶ δι' αὐτοῦ πάντες τῶν χαρισμάτων μετέχουσι. Διὸ καὶ ἀνατιθεὶς τοῦτο τῷ Θεῷ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ σφραγίζων, οὕτω φησί: Θυμιάμα σοι, Χριστέ ὁ Θεός, προσφέρωμεν, ὃ προσδεξάμενος ἀντικατάπεμψον ἡμῖν τὴν

χάριν τοῦ παναγίου Πνεύματος», «Ὡς νεφέλη τὸ θυμίαμα, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκτυποῦν, ἀλλὰ καὶ τὸ μεταδοτικὸν τῆς θείας αὐτοῦ χάριτος τε καὶ εὐωδίας», «Θυμίαμα τῷ Θεῷ προσκομίζεται, ἀπὸ τοῦ θυσιαστήριου ἀρχόμενον καὶ τὸν ναὸν πάντα πληροῦν εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ ἡμῶν εἰς ἁγιασμόν χορηγούμενον, ὅτι παρὰ τοῦ ὑμνουμένου ἡ θεία ἡμῖν δωρεῖται χάρις», «Τὴν θείαν δόξαν καὶ χάριν δι' ἀγγέλου χορηγούμενων, τοῦ ἱερέως, σημαίνοντος (τοῦ θυμιάματος), ὅτι πλήρης δόξης ὁ οἶκος Κυρίου», «Καὶ θυμιατοῦ ὄντος (κατὰ τὴν εἴσοδο τοῦ ἔσπερινοῦ) μετὰ θυμιαμάτων εἰς τύπον τῆς ἀνωθεν τάξεως καὶ μετάδοσιν ἀπὸ τοῦ θυσιαστήριου τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος καὶ εἰς τὸ ἀναθεῖναι τὴν προσευχὴν ἡμῶν ἀνω ὡς εὐοσμὸν καὶ ἀγγλὸν θυμίαμα» (Συμεὼν Θεσσαλονίκης, Διάλογος..., κεφ. 62, 133, 309, 332, 347).

Κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς τουρκοκρατίας ἐμφανίζεται ἄλλος ἀπλούστερος καὶ λαϊκώτερος συμβολισμὸς, ἐπηρεασμένος προφανῶς ἀπὸ τὴν χρῆσι τοῦ θυμιάματος κατὰ τὴν ὠδὴ τῆς Θεοτόκου, ἴσως καὶ κατὰ τὸ «Ἐξαιρέτως...» τῆς θείας λειτουργίας. Κι' αὐτὸς προσπαθεῖ μὲ τὸν τρόπο του νὰ ἐξάρη τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν ἱερότητα τῆς θυμιάσεως. Παραθέτουμε τὸ σχετικὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν Διδασχὴ Β' 1 τοῦ ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ: «Τὸ θυμιατὸ σημαίνει τὴν Δέσποινάν μας τὴν Θεοτόκον. Τὰ κάρθουνα εἶναι μέσα στὸ θυμιατὸν καὶ δὲν καίεται, ἔτσι καὶ ἡ Δέσποινα ἡ Θεοτόκος ἐδέχθηκε τὸν Χριστὸν καὶ δὲν ἐκάηκε, ἀλλὰ μάλιστα ἐφωτίστηκε. Τὸ θυμίαμα σημαίνει τὸ πανάγιον Πνεῦμα, τὸ κούψωμα τοῦ θυμιατοῦ σημαίνει τὴν σκέπην τοῦ ἁγίου Πνεύματος, οἱ τρεῖς ἀλυσίδες σημαίνουν τὴν ἁγίαν Τριάδα, τὰ κουδουνόπουλα σημαίνουν τὴν διδασκαλίαν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Καὶ ἔτσι θυμιάζει ὁ ἱερεὺς τὸν γαμπρὸν (πρόκειται γιὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ γάμου), τὸν διδάσκει λέγοντάς του: Ἐγὼ ἐτοῦτο προσκυνῶ καὶ ἂν θέλεις καὶ ἐσὺ νὰ εἶσαι χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ἐτοῦτο προσκυνᾷ. Καὶ ἔτσι σκύφτει καὶ προσκυνᾷ καὶ ὁ πατὴρ καὶ ὁ γαμβρός. Αὐτὸ σημαίνει τὸ θυμιατὸ» (Ι. Μενούνο, Κοσμὰ τοῦ Αἰτωλοῦ Διδασχάς, Ἀθήνα 1979, σελ. 195).

Ὅλα αὐτὰ δείχνουν ὅτι ἡ τακτικὴ ποὺ ἀκολουθοῦσαν οἱ παλαιοὶ ἱερεῖς, ἔστω κι ἂν ἴσως δὲν εἶχαν διαβάσει τὶς ὑψηλὰς θεολογικὰς ἐρμηνείας τῶν Πατέρων, ἦταν γέννημα τῆς πείρας καὶ τῆς εὐλαθείας τους καὶ ὄχι ἀποτέλεσμα ἀγνοίας ἢ ἀδιαφορίας γιὰ τὴν τήρησι τῆς ὀρθῆς τάξεως. Νομίζω πὼς ἂν συντρέχουν οἱ ἀνωτέρω λόγοι εἶναι προτιμότερο ἢ θυμιατοῦ τὸν ὄρθρο νὰ γίνεται ἀπὸ τὸν ἱερέα μὲ κάθε ἀνεσι καὶ τὴ δέουσα προσοχὴ καὶ εὐλάβεια κατὰ τοὺς αἶνους, παρὰ ἐσπευσμένα καὶ ἀτελῶς κατὰ τὴν ἐνάτην.

Γιὰ ὅ,τι ἀφορᾷ στὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει γὰ ἀπευθύνεσθε στὴ Διεύθυνση τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», δόδς Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα — Τηλ. 72.18.308.

“ΠΙΣΤΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ,,

Τοῦ κ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΑΒΡΑΜΗ

Δρος Θεολογίας, Φιλοσοφίας καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν,
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κολωνίας

Ἀπὸ τὶς 3 Ἰανουαρίου μέχρι τὶς 2 Μαρτίου (1987) ἔδειξε ἡ Δεύτερη Γερμανικὴ Τηλεόρασι μιά σειρά ταινιῶν μὲ τίτλο: «Πίστι ἀπὸ τὴν καρδιά» καὶ μὲ θέμα τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἡ προβολὴ αὐτοῦ τοῦ φιλμ, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐννιά μέρη, ἔγινε κάθε Σάββατο ἀπὸ τὶς 11.30 μέχρι τὶς 12.00 καὶ — ἐπαναληπτικὰ — κάθε Δευτέρα, τὸ ἀπόγευμα, ἀπὸ τὶς 4.04 μέχρι τὶς 4.35. Συγγραφέας τοῦ κεμένου αὐτῆς τῆς σειράς ταινιῶν εἶναι ὁ Werner Otto Feisst, ὁ ὁποῖος τὴν ἐτοίμασε γιὰ τὸν Νοτιοδυτικὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Γερμανίας, πού τὴν παρουσίασε κάθε Τρίτη στὶς 10.30, τὸ βράδυ, καὶ κάθε Σάββατο στὶς 5.30 τὸ ἀπόγευμα.

Σκοπὸς αὐτοῦ τοῦ φιλμ εἶναι νὰ βοηθήσει τοὺς μὴ Ὁρθόδοξους Χριστιανούς τῆς Δύσεως γενικὰ καὶ τοὺς Γερμανοὺς εἰδικὰ νὰ καταλάβουν τὴν πίστι τῶν Ὁρθόδοξων. Ἀποφεύγοντας τὴν ἐπιστημονικὴ καὶ Θεολογικὴ διάστασι τῆς Ὁρθοδοξίας δείχνει ἡ ταινία κυρίως τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῶν Ὁρθόδοξων καὶ τὸν ρόλο πὺν παίζει ἡ Ὁρθόδοξη πίστι μέσα στὰ πλαίσια τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῶν λαῶν πὺν ζοῦν σὲ Ὁρθόδοξες χώρες. Κεντρικὸ τῆς θέμα ὅμως παραμένει ἡ Ἑλλάδα καὶ τὰ νησιά τῆς, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι παρουσιάζει μερικὲς σκηνές ἀπὸ τὴν Γαλλία, τὴν Γενεύη, τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν Κύπρον καὶ τὴν ζωὴ τῶν Ὁρθόδοξων στὴν Γερμανικὴ πόλι Düsseldorf.

Συγκεκριμένα παρουσιάζει αὐτὴ ἡ σειρά ταινιῶν σκηνές ἀπὸ τὴν ζωὴ τῶν Ὁρθόδοξων Μοναχῶν τὴν γιορτὴ τοῦ Πάσχα στὰ Ἱεροσόλυμα τὴν προετοιμασία τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τὸ Ὁρθόδοξο Κέντρο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, στὸ Σαμπεζὺ τῆς Γενεύης τὸν «Ἁγιασμὸ τῆς θάλασσας» τὴν σημασία τοῦ «ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου» τὸ ἔργο καὶ τὴν μορφὴ τοῦ Μητροπολίτη Κισάμου καὶ Σελίνου Εἰρηναίου καὶ τὴν «Παναγία τῆς Τήνου».

Ὁ συγγραφέας τοῦ κεμένου τῆς ταινίας Feisst σχολιάζει τὶς εἰκόνες πὺν βλέπουμε κατὰ ἕναν τρόπο πὺν δείχνει τὸν σεβασμὸ του, τὸν θαυμασμὸ του καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὴν Ὁρθόδοξία, πράγμα πὺν συντελεῖ πολὺ στὴν ἐκ μέρους τῶν θεατῶν συνειδητοποίησι τοῦ βαθύτερου νοήματος τῆς διδασκαλίας, τῆς λειτουργικῆς ζωῆς, τῶν συμβόλων κλπ. τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Τοῦτο πάλι ὀφείλεται στὸ ὅτι τὰ ἐλατήρια, πὺν δδῆγησαν τὸν Feisst στὴν παραγωγή αὐτῆς τῆς ταινίας, ἔχουν θρησκευτικὸ καὶ πνευματικὸ χαρακτήρα. Ὁ ἴδιος τονίζει ὅτι νοιώθει κοντὰ στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία «σὰν στὸ σπῆτι του», κα-

θὼς καὶ ὅτι ἡ ἐπαφή του μὲ τὸν κόσμον τῆς τὸν συγκίνησε καὶ τὸν συγκινεῖ πάρα πολὺ, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀπόφασί του νὰ ἐτοιμάσει μιά σειρά ταινιῶν μὲ θέμα τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Γιὰ ἐκείνους τοὺς Γερμανοὺς πὺν — βλέποντας τὴν ταινία τοῦ Feisst — ἐπιθυμοῦν νὰ μάθουν περισσότερες λεπτομέρειες γιὰ τὸ τί εἶναι Ὁρθοδοξία, κυκλοφόρησε ἕνα βιβλίον μὲ τίτλο: «Πίστι ἀπὸ τὴν καρδιά: Μιά εἰσαγωγή στὴν Ὁρθόδοξία». Περιέχει κείμενα πὺν ἐτοίμασαν οἱ Ἕλληνες θεολόγοι-καθηγητῆς Γεώργιος Γαλιτῆς καὶ Γεώργιος Μαντζαρίδης καὶ ὁ Γερμανὸς θεολόγος Paul Wiertz, μὲ σκοπὸ τὴν διευκόλυνσι τοῦ ἔργου τοῦ Feisst, τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθεῖ σὰν τέλειον, δεδομένου ὅτι στηρίζεται στὴν πείρα γνωστῶν Θεολόγων, πὺν ἔχουν ἀφιερῶσει τὴν ζωὴ τους στὴν μελέτη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Τὸ βιβλίον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕξι κεφάλαια. Στὸ πρῶτον κεφάλαιον περιγράφουν οἱ συγγραφεῖς τοῦ τὸν κόσμον τῆς Ὁρθόδοξίας. Τὸ δεύτερον ἀσχολεῖται μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, περιγράφοντας μεταξὺ τῶν ἄλλων, τὴν σημασία τοῦ Μοναχικοῦ βίου καὶ τὸ ἱστορικὸ πλαίσιον τῆς ἐξελίξεως τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας: Βυζάντιον/Κωνσταντινούπολις ἢ «Νέα Ρώμη» καὶ ἡ Πενταρχία ἢ προέλευσι τῶν Ἐθνικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ Ἐνότητα τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τὸ τρίτον κεφάλαιον ἔχει σὰν θέμα τὸ περιεχόμενον τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως: Ἡ Ἐκκλησία σὰν χορηγὸς τῆς Σωτηρίας κύρια γνωρίσματα τῆς Ὁρθόδοξης πίστεως καὶ ὁ χαρακτήρας αὐτῆς τῆς πίστεως. Τὸ τέταρτον κεφάλαιον περιέχει τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Τὸ πέμπτον μᾶς δείχνει τὰ μέσα πὺν χρησιμοποιεῖ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία γιὰ τὴν Σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ἕκτον κεφάλαιον — τέλος — περιγράφει τὸ πὺς ἀντιμετωπίζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τὰ προβλήματα πὺν δημιουργεῖ ἡ θέσι τῆς μέσα στὸν σύγχρονον κόσμον: Τελειώνει δὲ μὲ τὴν προπαρασκευὴν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὲς ἐπιταγὲς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειῶνουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Περίοδος εξέτασεων

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Μαγιάτικη «χαρμούπη»

Ο Μάιος είναι ο μήνας που μας δίνει την ευκαιρία για εξορμήσεις στην εξοχή, για χαρές κοντά στη φύση, για μικρή ανάπαυλα πριν από την ένταση των εξετάσεων στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Και σήμερα πολλοί είναι εκείνοι που εξακολουθούν τα ώραία ήθη και έθιμα της πρωτομαγιάς και τις εξόδους σε θουνά και σε κάμπους.

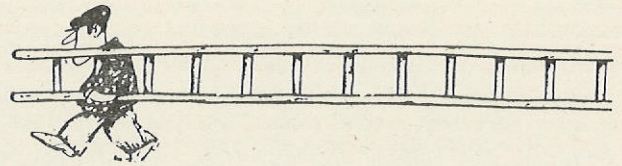
Η μεταπασχάλινή αυτή χαρμόσυνη περίοδος σκεπάζεται για πολλούς από ένα νέφος άγχους και ανησυχιών. Υπαινωχθήκαμε πιο πάνω το τέλος της σχολικής χρονιάς και τις εξετάσεις. Ίδιαίτερη θαρύτητα αποκτά αυτή η περίοδος για τους υποψήφιους στις ανώτερες και ανώτατες σχολές. Ήδη από τις αρχές Μαρτίου έχουν «δεσμευθεί» οι υποψήφιοι σε ομάδες Σχολών και Τμημάτων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. Η ένταση κορυφώνεται με την διπλή προετοιμασία για τις απολυτήριες και τις πανελλήνιες εξετάσεις.

Άγωνίες μηνών συσσωρεύονται έκρηκτικά μέσα τους και οι προσδοκίες γονέων, συγγενών, φίλων και γνωστών αποθέτουν το βάρος πάνω στους νεανικούς ώμους, που το αισθάνονται ιδιαίτερα έντονο. Πώς να διαφεύσουν τις δικές τους ελπίδες και των δικών τους; Θα πετύχω, δεν θα πετύχω; Χιλιάδες οι θέσεις, περισσότερες χιλιάδες και οι υποψήφιοι. Άγωνίζονται, συναγωνίζονται, ανταγωνίζονται μαθητές και μαθήτριες, φετινοί τελειόφοιτοι και παρελθόντες απόφοιτοι για μια θέση κάτω από τη στέγη ενός Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι.

Το πρόβλημα είναι όξυ, το σύστημα επιλογής σκληρό. Η επιλογή είναι τελικά επιλογή προσωπική ή απρόσωπη; Σε μια εποχή, όπως τη δική μας, την ηλεκτρονική, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές επιλέγουν «πριν από μας για μας» και μάλιστα «για το καλό μας».

Σ' αυτήν όμως τη φάση, την πριν από τις εξετά-

σεις, έχει προτεραιότητα το έρώτημα της επιτυχίας ή της αποτυχίας σε δεύτερη φάση, μετά τις εξετάσεις και ανάλογα με τις μονάδες, θα τεθούν ερωτήματα ως προς το ποιόν της επιτυχίας και την κλιμάκωσή της. Προς το παρόν ο κάθε υποψήφιος αίρει τη δική του κλίμακα και περιπατεί αγνοώντας σε ποιο σκαλί θα πατήσει στο τέλος αυτής της πορείας και της δοκιμασίας.

Με τα παιδιά αυτά δοκιμάζεται και η δική μας υπομονή, ή αντοχή των μεγαλύτερων. Περνάμε όλοι από εξετάσεις... Χιλιάδες οικογένειες ζούν το άγχος, την αγωνία, την ανησυχία των εξετάσεων. Η ανησυχία μετατρέπεται σε έννευρισμό. Νεύρα τεταωμένα έτοιμα να σπάσουν με το παραμικρό. Σε μια περίοδο που θα έπρεπε να επικρατεί ήρεμία κυριαρχεί η ταραχή.

Οι ίδιοι οι υποψήφιοι κάνοντας τον απολογισμό τους και τους υπολογισμούς τους διαπιστώνουν τις μικρές ή μεγάλες ελλείψεις τους, τις όποιες δυσκολεύονται και να όμολογήσουν. Οι μεγάλοι προσπαθούν να μαντέψουν την κατάσταση αποφεύγοντας τις πολλές έρωτήσεις και συζητήσεις για να μην επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα. Η μεγάλη μάχη δίνεται στα φροντιστήρια και τα μεταλυκειακά προπαρασκευαστικά κέντρα από απόψεως εξωτερικών και στις ψυχές των υποψηφίων από απόψεως έσωτερικού χώρου.

Η Έκκλησία «φροντιστήριο ψυχών»

Σ' αυτήν όμως την μεγάλη μάχη θα μπορούσε να έλθει άρωγός ή Έκκλησία μας και να συμπαρασταθεί

σέ δρόμους ποιμαντικής διακονίας

σέ οικογένειες και σέ υποψηφίους. Νά γίνει ή έγορία ένα είδος «φροντιστηρίου ψυχών», στο όποιο ό έφημέριος νά φροντίζει για τήν ψυχική γαλήνη τών νέων αὐτῶν παιδιῶν και τῶν οικογενειῶν τους.

Πρῶτα - πρῶτα, ἔστω και τήν τελευταία στιγμή, ό έφημέριος μπορεί νά πληροφορηθεῖ ποιοί νέοι και ποιές νέες προετοιμάζονται για τίς πανελλήνιες εξετάσεις. Γι' αὐτούς και τούς γονεῖς τους, ό έφημέριος μπορεί νά οργανώσει ειδική Θ. Λειτουργία στήν όποία θά τους προσκαλέσει και θά κηρύξει ανάλογα. Μετά τό πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας μπορεί νά ακολουθήσει ειδική άνετη συνάντηση με προσφορά αναψυκτικοῦ και γλυκίσματος. Στή συνάντηση αὐτή μπορεί νά παρίστανται, όπου ύφίσταται ή δυνατότητα, φοιτητές και φοιτήτριες οἱ όποιοι θά τους μεταδώσουν έμπειρίες από τίς δικές τους εξετάσεις. Μ' αὐτόν τόν τρόπο «έξορκίζονται» οἱ φόβοι τους και τό άγχος τους εξαγορευόμενο γίνεται πιό συγκεκριμένο και είναι δυνατό νά ξεπεραστεί.

Ό ιερέας μπορεί επίσης νά όρίσει ώρες κατά τίς όποίες θά βρίσκονται στήν διάθεση τῶν υποψηφίων είτε στόν ναό είτε στο έγοριακό κέντρο.

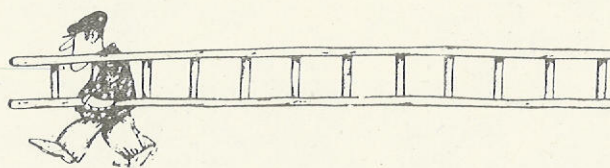
Τό ιδιαίτερο ενδιαφέρον του μπορεί νά δείξει ό έφημέριος και σέ κατ' ιδίαν επισκέψεις ή τυχαίες συναντήσεις, αλλά και καθώς θά γνωρίζει τά δνόματά τους νά τους ένθυμηται ιδιαίτέρως στήν προσευχή του αφιερώνοντας ειδικό χρόνο γι' αὐτούς ή έπιστρατεύοντας λαϊκούς συνεργάτες του για τό έργο αὐτό. Νέοι ιδιαίτερα ευαίσθητοι πρὸς τήν Έκκλησία θά αισθάνονται προστατευμένοι με τή θύμηση αὐτή. Η συνειδητοποίηση τῆς συμπαράστασης εξασφαλίζει στόν υποψήφιο πέραν τῆς θείας άρωγῆς τό ψυχικό εκείνο κλίμα πού θά τόν ένδυναμώσει στόν άγώνα στόν όποιο λαμβάνει τώρα μέρος.

Τήν προσευχή ως έπλο μπορούν νά χρησιμοποιήσουν επίσης οἱ κληρικοί μας μεταδαινώντας τίς ήμέρες τῶν εξετάσεων στα εξεταστικά κέντρα κατόπιν συνεννόησης με τά άρμόδια όργανα. Έτσι, τῆς γραπτῆς δοκιμασίας θά προηγῆται προσευχή, ή όποία θά τελεῖται από τούς ίδίους τούς έφημερίους τῆς περιοχῆς και θά μεταδίδει τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ στους διαγωνιζόμενους υποψηφίους.

Οἱ πιό πάνω προτάσεις, όσο άπλές και νά φαίνων-

ται μπορεί νά γίνουν άφορμή για ένα πλησίασμα τῆς Έκκλησίας μας πρὸς μία μερίδα τῆς νεολαίας μας ή όποία περνάει αὐτόν τόν καιρό δύσκολες ώρες και μέρες και έχει ανάγκη νά αισθανθεῖ τή στοργή τῆς Έκκλησίας ἔστω και αὐτή τήν ύστατη στιγμή τοῦ άγώνα και τῆς άγωνίας τῆς. Η Έκκλησία έχει χρέος νά σταθεῖ ως ένας «σταθμός τελευταίων βοηθειῶν» στα νέα παιδιά μας πού έχουν ανάγκη αὐτήν τήν άρωγή για νά μπορέσουν νά εὐδοκμήσουν και τώρα στις εξετάσεις τους αλλά και στή ζωή τους μετά.

Πολλοί έφημέριοι, πού στάθηκαν κοντά στους νέους σ' αὐτές τίς δύσκολες στιγμές όμολογοῦν τήν ικανοποίησή τους από τήν εκτέλεση αὐτοῦ τοῦ χρέους και τήν αρχή μιᾶς φιλίας πού δεσμεύει και τά δύο μέρη σέ μία έγκάρδια άμοιβαίότητα. Η όφειλή μας δέν εξοφλεῖται με αὐτά μόνο τά μέτρα. Θα πρέπει έγκαίρως νά σκεφθοῦμε και τά μέτρα πού όφείλουμε νά λάβουμε ως έφημέριοι καί από τήν αρχή τῆς σχολικῆς χρονιάς ώστε ή Έκκλησία μας νά γίνει «σταθμός και πρώτων και τελευταίων βοηθειῶν».

«ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ»

Η Άποστολική Διακονία με τό ειδικό ιεραποτολικό περιοδικό «Πάντα τά Έθνη»

* πληροφορεῖ υπεύθυνα για τό ιεραποτολικό έργο πού άσκει σήμερα ή ορθόδοξη Έκκλησία,

* περιγράφει τό περιβάλλον μέσα στο όποιο άσκεῖται ή ιεραποστολή.

Όσοι επιθυμοῦν νά έγγραφoῦν συνδρομητές μπορούν νά στείλουν τήν ετήσια συνδρομή τους (300 δρχ.) στή διεύθυνση:

Άποστολική Διακονία τῆς Έκκλησίας τῆς Ελλάδος — «Πάντα τά Έθνη», Ίω. Γενναδίου 14, 115 21 Άθήνα. Τηλ. 7212.112.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ
ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗΝ ΣΥΖΗΤΗΣΙΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Ἡ τηλεοπτικὴ ἀναμέτρηση τῆς Δευτέρας 23ης Μαρτίου 1987 μεταξὺ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἀλεξανδρουπόλεως κ. ΑΝΘΙΜΟΥ καὶ Δημητριάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, ὡς ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἐνός καὶ τῶν κ.κ. Ἀντ. Τρίτση Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Γ. Κασσιμάτη, Νομικοῦ Συμβούλου τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ὡς ἐκπροσώπων τῆς Πολιτείας ἀφ' ἑτέρου, ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ περαιτέρω ἀνάλυσιν. Τώρα, λοιπόν, ποὺ οἱ πρῶτες ἐντυπώσεις ἔπαυσαν νὰ εἶναι ἔντονες, πρέπει μὲ ἀπόλυτον νηφαλιότητα νὰ προσεγγίσωμε τὰ διαμειφθέντα καὶ νὰ ἐξαγάγωμε μερικὰ ἀναγκαῖα συμπεράσματα. Ἀντικείμενον αὐτῆς τῆς διερευνησεως εἶναι ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα, τοῦ ὁποίου ἡ ὄλη στάσις ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν διεξαχθεῖσαν συζήτησιν ἐλέγχεται ὡς στερουμένη ἀντικειμενικότητος. Μὲ λίγα λόγια ὁ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸς δι' ὅσων ἐνόησε ὑπεστήριξε κατὰ τὴν συζήτησιν ἐταπεινώσε τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπροκάλεσε τὸ νομοταγὲς φρόνημα τῶν Ἱεραρχῶν, ἀπεδείχθη μὴ καλῶς ἐνημερωμένος εἰς τὰ περὶ τῶν προνομιῶν τοῦ προβαλλόμενα ἐπιχειρήματα καὶ τελικῶς ἀπέδειξεν ὅτι εἶναι πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ἐμπιστευταί.

Ἀναλόγοντες περαιτέρω τὰ ἀνωτέρω ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν τὰ ἀκόλουθα:

Α) Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΕΝ ΛΕΓΕΙ
ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ!

Ἐν τῆς τηλεοπτικῆς ἀναμετρήσεως ἀπεδείχθη περὶτρανα, ὅτι ὁ Ὑπουργὸς δὲν λέγει τὴν ἀλήθειαν. Δὲν ὑπῆρξαν καθόλου οἱ συναινετικὲς διαδικασίαι, τίς ὁποῖες διετυμπάνιζε ἐπὶ τόσας ἡμέρας τώρα! Τὸ Νομοσχέδιον, ὑπὸ τὴν μορφήν ποῦ κατατέθηκε στὴ Βουλὴ, εἶναι πρῶτον μονομεροῦς ρυθμίσεως καὶ οὐδέποτε ἔτυχε τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ Ἱεράρχες ἀπέδειξαν ὅτι, καθὼς ἐξάγεται ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ γραπτὰ κείμενα τοῦ κ. Τρίτση, ὁ πολύμηνος διάλογος δὲν εἶχε καταλήξει σὲ κάποια ὀριστικὴ συμφωνία. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος προκάλεσε τὸν Ὑπουργὸν νὰ ἐπιβεβαιώσῃ μεθ' ἔρκου ὅτι τὰ ἄρθρα 7, 8 καὶ 9 τοῦ ἐπιμαχίου τούτου Νομοσχεδίου ὑπῆρξαν ἀντικείμενον διαδουλεύσεως καὶ ὅτι εἶχαν τεθῆ ὑπ' ἔφιν τῆς ἐξ Ἀρχιεπισκοπῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας, ἐκτιθέμενος ἀνεπανορθώτως ἀπὸ τὴν τεθείσαν ἐρώτησιν, ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως κατέφυγε εἰς σοφιστικὰ τεχνάσματα πρὸς παραπλάνησιν τῶν τηλεθεατῶν.

Β) Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΤΑΠΕΙΝΩΣΕ
ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ

Μολοντί ὅμως συνελήφθη νὰ λέγῃ πράγματα ἀνα-

ληθῆ, ἐν τούτοις ὁ κ. Τρίτσης ἐνεφανίσθη προκλητικῶς καὶ ἐταπεινώσε τὴν Ἁγίαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος μὲ ὅσα ὑπεστήριξε γιὰ τὸ κοινωνικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τίς δῆθεν οἰκονομικὰ ἀτασθαλεῖς μερικῶν Ἱεραρχῶν καὶ γιὰ τὸν ἔλεγχο τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου στὶς Μητροπόλεις.

α) Ἀνεφέρθη π.χ. στὸ Νοσηλευτικὸ Ἰδρυμα τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον περιήλθεν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καὶ Πρόνοιας, θέλοντας νὰ ἀποδείξῃ μὲ τὸ ἐπιχείρημα αὐτό, ὅτι τὸ κοινωνικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀσήμαντο, περιορίζεται δὲ στὸ Νοσοκομεῖο τῶν Κληρικῶν, ποῦ κι αὐτὸ εἶχε τὰ γνωστὰ οἰκονομικὰ προβλήματα. Παρέκαμψεν ὁμως ἔτσι θεληματικὰ καὶ σκόπιμα τὸ τεράστιο φιλανθρωπικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ποῦ ἀγκαλιάζει κάθε πτυχὴ τῆς ζωῆς τῶν χριστιανῶν μας καὶ ἐνεργεῖται μὲ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Ἰδρύματα καὶ μὲ τίς καθημερινὰς παροχὰς τῶν Φιλοπτώχων Ταμείων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν κατὰ τόπους Ἱερῶν Μητροπόλεων. Πρὸς ἐνημέρωσιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ὑπὸ τὴν εὐθύνην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος λειτουργοῦν σήμερα ἀρκετὲς χιλιάδες Εὐαγγῆ Ἰδρύματα, γιὰ τὰ ὁποῖα πλήρη στατιστικὰ στοιχεῖα δὲν ἔχομε. Σύμφωνα ὅμως μὲ στατιστικὰ στοιχεῖα, ποῦ ἔχουν δημοσιευθῆ κατὰ τὸ ἔτος 1981 εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ εἰς 49 μόνον Ἱερὰς Μητροπόλεις (ἐπὶ συνόλου 77) λειτουργοῦν 2.799 Εὐαγγῆ Ἐκκλησιαστικὰ Ἰδρύματα, τὰ ὁποῖα ἀναλυτικώτερα ἔχουν ὡς ἐξῆς:

1. Οἰκοτροφεία:	88
2. Ὁρφανοτροφεία:	19
3. Γηροκομεία:	58
4. Κατασκηνώσεις:	26
5. Ἄλλα Ἰδρύματα:	182
6. Φιλόπτωχα Ταμεία:	2.426
7. Σύνολον Ἰδρυμάτων:	2.799

Διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν Εὐαγγῶν τούτων Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων καὶ τὴν ἄσκησιν τῆς φιλανθρωπίας δαπανῶνται καθημερινῶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τεράστια χρηματικὰ ποσά.

Ἀνεξαρτήτως τῶν ἀνωτέρω τὸ Νοσοκομεῖον τῶν Κληρικῶν κατ' ἀρχὴν δὲν ἐξυπηρετεῖ ἀπεικλιστικῶς καὶ μόνον Κληρικοῦς, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλον ἀσθενῆ Ἑλληνα Πολίτην. Ἐπειτα τελευταίως τὸ Νοσοκομεῖον αὐτὸ εἶχεν ὁδηγηθεῖ σὲ οἰκονομικὸ ἀδιέξοδο ὑπαίτιότητι τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς στὸν τομέα τῆς υγείας, ἐνεκα τῆς ὁποίας ἄλλωστε ὅλα σχεδὸν τὰ ἰδιωτικοῦ χαρακτῆρος Νοσοκομεία (Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, Ἀσκληπιεῖον

Βούλας) και οι κλινικές υπεχρεώθηκαν ή να κλείσουν ή να ενταχθούν στον Έθνικό Σύστημα Υγείας (ΕΣΥ). Σημειωτέον, ότι το Νοσοκομείο της Έκκλησίας παρεχωρήθη εις τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον τελειῶς δωρεάν, ἐνῶ ἤτο πλήρως ἐξοπλισμένον με σύγχρονα μηχανήματα καὶ συγχρόνως ἐπαικδοσήθη καὶ με πολλὰ ἀστικά οικόπεδα μεγάλης ἀξίας.

β) Τώρα ὅσον ἀφορᾷ τὶς περιπτώσεις περὶ δῆθεν ἀτασθαλιῶν στὴν οἰκονομικὴ διαχειρῖσι τριῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τὶς ὁποῖες καὶ κατωνόμασεν, ὁ Ὑπουργὸς δυστυχῶς προσπάθησε νὰ ρίψῃ λάσπη σὲ ὑπεροχικὰ πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας. «Ἐπελήφθη ὁ Εἰσαγγελεὺς», ὑπεστήριξε ὁ Ὑπουργός, ἀναφερόμενος στὸ ἀποτέλεσμα οἰκονομικοῦ ἐλέγχου, ποὺ διεξήχθη ἀπὸ Ἐπιθεωρητὰς τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν στὶς Μητροπόλεις, ἀλλὰ ἀπεσιώπησε τὸ γεγονός, ὅτι μέχρι σήμερα δὲν ἔχει ἐκδοθῆ καὶ ἐνὰ πᾶρα πεμπτικὸ Βούλευμα σὲ θάρος τῶν ὀνομαστικῶς ἀναφερθέντων Ἀρχιερέων. Εἶναι ὅμως γνωστὸν, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ θεωρηθῆ ἔνοχος, ἂν προηγουμένως δὲν ἀποδειχθῆ διὰ τῆς τακτικῆς διαδικασίας ἢ ἐνοχῆ του καὶ ἂν δὲν ἐκδοθῆ τελεσίδικος καταδικαστικὴ ἀπόφασις εἰς θάρος του. Εἶναι συνεπῶς ἀνεπίτρεπτο γιὰ ἓνα Ὑπουργὸ νὰ ἐνεργῆ τόσο ἀνεύθυνα, προκειμένου νὰ πλήξῃ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν ὑποτιθεμένων ἀντιπάλων του καὶ μάλιστα τῶν Ἱεραρχῶν συναμιλητῶν του. Τὸ ὄλισθημα τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Ἄντ. Τρίτση ἦτο βαρὺ. Εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερας προσοχῆς, τὸ γεγονός ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Διδυμοτείχου, ποὺ ἦταν ἓνας ἐκ τῶν τριῶν κατηγορηθέντων Μητροπολιτῶν, ἔσπευσε νὰ διευκρινίσῃ διὰ τοῦ Τύπου, ὅτι ἡ ὑποτιθεμένη ἀπάτη, περὶ τῆς ὁποίας ὠμίλησεν ὁ Ὑπουργός, ἀναφέρεται στὴν ἀναγνώρισι τοῦ χρόνου προϋπηρεσίας τῶν Κληρικῶν ὡς Ἱεροφαιτῶν πρὸς ἐπαύξησιν τῶν ἀποδοχῶν τους, τὴν ὁποῖαν προβλέπει ἡ κειμένη Νομοθεσία καὶ γιὰ τὴν ὁποῖα ἐτηρήθη ἡ νόμιμος διαδικασία. «Οἰαδήποτε ἀντιθετος γνώμη τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ, ἐδήλωσεν ὁ κατηγορηθεὶς Μητροπολίτης, θὰ κριθῆ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, ἢ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου». Ἀποτελεῖ, λοιπόν, ἀξιοποιῶν πρᾶξις ἢ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Τρίτση προβολὴ μιᾶς τοιαύτης ὑποθέσεως ὡς ἀπάτης!

γ) Ὑπάρχει ὅμως καὶ τὸ θέμα τοῦ ἐλέγχου τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Ἄν ἦσαν ἔλα τέλεια στὴν κίνησι τῆς κρατικῆς μηχανῆς, τότε ἴσως θὰ μπορούσε ὁ Ὑπουργός νὰ ἀσχοληθῆ καὶ με τὴν καλύτεραν διεξαγωγὴν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρῖσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλ' ὅμως τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια κουρασθήκαμε νὰ ἀκοῦμε καὶ νὰ διαδάζουμε γιὰ οἰκονομικὰ καὶ ἄλλα σκάνδαλα τῶν Κρατικῶν Ὑπηρεσιῶν, ὥστε δὲν μπορούμε νὰ ἐξηγήσωμε τοὺς ἀφορισμοὺς τῶν κ.κ. Τρίτση καὶ Κασσιμάτη περὶ τοῦ ἐλέγχου τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ἐκ μέρους τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου παρὰ μόνον σὰν μιὰ ἐπὶ πλέον ἐπιχειρῖσι λαοπολογίας. Ἀφοῦ, λοιπόν, ἐπιμένει νὰ προκαλῆ τὴν Ἐκκλησίαν εἰμῆθα ὑποχρεωμένοι νὰ τοῦ ὑπενηθίσωμεν, ὅτι τὸν τελευταῖο καιρὸ εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος κατάλογοι γιὰ τὰ οἰκονομικὰ σκάνδαλα τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως αὐτὸς ποὺ δημοσιεύεται στὸ περιοδικὸ «ΜΕΘΑΥΡΙΟ» (τεύχος Μαρτίου 1987), γραμμένους

ἀπὸ τὸν Ἐκδότη κ. Ἰωάννη Λάμψα καὶ ἀναφέρεται σὲ συγκεκριμένα καὶ ἐπώνυμα «150 ΣΚΑΝΔΑΛΑ» Ὁργανισμῶν καὶ Προσώπων κατὰ τὴν περίοδον τῆς διακυβερνήσεως τῆς Χώρας ἀπὸ τὸ Π.Α.Σ.Ο.Κ., με τὴν παρατήρησι, ὅτι «ποτὲ ἄλλοτε στὴν ἑλληνικὴ πολιτικὴ ζωὴ, δὲν παρατηρήθηκε τέτοιος κατακλυσμὸς σκανδάλων». Ἐπομένως θὰ ἠθέλαμε νὰ ὑπενηθίσωμε τὸν Ὑπουργὸ Παιδείας τὴν παροιμία τοῦ Λαοῦ μας ὅτι «στὸ σπίτι τοῦ κρεμασμένου δὲν μιλάνε γιὰ σχοινί!» Ἡ διαχειρῖσις τοῦ Ἱεροῦ χρήματος στὶς Μητροπόλεις εἶναι διαφανῆς, ἔντιμος καὶ χρηστῆ, οὐδέποτε δὲ μέχρι σήμερα Μητροπολίτης κατηγορήθηκε γιὰ ὁποιασδήποτε ἐκτάσεως καταχρήσεις. Παραλείψεις καὶ ἀδελφίαι παρατηροῦνται ἴσως κάποτε - κάποτε, ἀλλὰ οφείλονται πάντοτε σὲ ἑλλειψὶ ἐξειδικευμένου προσωπικοῦ, τοῦ ὁποῖου ἢ πρόσληψις εἶναι πολυδάπανος.

Ἀντιθέτως στὸ Δημόσιον Τομέα παρατηροῦνται συγχῶς καταχρήσεις μεγάλης ἐκτάσεως καὶ σὲ τέτοιο βαθμὸ, ὥστε κι αὐτὲς οἱ πιδ ἀφωσιωμένες στὴν Κυβέρνησι ἐφημερίδες γράφουν πολὺ συχνά, καταγγέλλοντας τὴν ἀλόγιστη διασπάθισι τοῦ δημοσίου χρήματος, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι: «Ἐκατομμύρια ἑκατομμυρίων σκορπίζονται καὶ τρώγονται ἀπὸ τοὺς ἀξιωματούχους. Θέλετε παραδείγματα; Ἐκατομμύρια ξοδεύονται σὲ ταξίδια κάθε τόσο ὑπουργῶν. Τί, γιὰ τὸ Θεό, κάνουν αὐτοὶ οἱ κύριοι κάθε τόσο στὸ ἐξωτερικό;... Δεφτὰ σκορπίζονται γιὰ τραπέζια στὸν "Ἀστέρα" τῆς Βουλιαγμένης, τὸν πολυτελεῆ ξενώνα τῶν παραλήδων, λὲς καὶ δὲν ὑπάρχουν γραφεῖα μέσα στὴν Ἀθήνα. Ἐβγαλαν μιὰ διαταγὴ τῶν περιορισμῶν τῶν πολυτελῶν αὐτοκινήτων τῶν τιτλούχων καὶ ὅταν γίνετα καμμιά τελετὴ βουρκώνει τὸ μάτι τοῦ θεατῆ στὴν Τιβί ἀπὸ τὴν παρέλασι τῶν Μερσεντές... Φεστιβάλ ὀργανώνονται ποῦ στοιχίζου στὸν προϋπολογισμὸ τεράστια ποσὰ σὲ ἐποχὲς λιτότητας...» (ΑΥΡΙΑΝΗ, 21.10.1986).

Τώρα ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἔλεγχο τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου στὰ Ὑπουργεῖα καὶ τοὺς λοιποὺς φορεῖς τοῦ Δημοσίου Τομέως πρέπει νὰ ὑπογραμμίσωμε ὅτι «σπανίως πηγὴ τόσο ὑπεύθυνη καὶ τόσο ἐγκυρη ἀπεικόνισε τόσο ἀπροσχημάτιστα τὸν τρόπο καὶ τὴν ποιότητα με τὰ ὁποῖα ἀσκεῖται ἢ ἐξουσία στὸν ὠραῖο μας τόπο, ὅσο τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο με τὴν ἐκθεσὴ του γιὰ τὴν οἰκονομικὴ χρῆσι τοῦ 1985», ποὺ εἶναι ἀληθινὸς καταπέλτης. «Τὰ ὄργανα τῆς διοικήσεως δὲν συμμορφώνονται με τὶς ὑποδείξεις του, ἐπανέρχονται καὶ ἐμμένουν στὴν ἴδια τακτικὴ... Εἶναι συγκεκριμένες καταγγελίαι σαφῶν παρανομιῶν, καταστρατηγήσεων συνταγματικῶν διατάξεων, ὑπερβάσεων, παρανομιῶν, παρανόμων προμηθειῶν καὶ προσλήψεων» (βλ. Καθημερινὴν τῆς 27.1.1987). Διορθώσατε τὰ τοῦ Οἴκου σας, κ. Ὑπουργέ, καὶ ἔλατε ἔπειτα νὰ τὰ ποῦμε. Σημειωτέον, ὅτι στὶς δημόσιες ἐπιχειρήσεις δὲν ἀσκέται οὔτε καὶ αὐτὸς ὁ τυπικὸς καὶ μὴ ἀποτελεσματικὸς ἔλεγχος τῶν λογαριασμῶν, ὁ καλούμενος κατασταλτικὸς, παρὰ τὶς τεράστιες διαχειρῖσεις των (ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΟΣΕ, ΕΡΤ κ.λπ.) καὶ τὰ μεγάλα ἐλλείμματά τους.

Ἀνεξαρτήτως ὄλων αὐτῶν θὰ πρέπει νὰ γνωρίζη ὁ κ. Ὑπουργός, ὅτι ἡ παρούσα Κυβέρνησις, παραβιάζουσα τὸ Σύνταγμα, καθήργησε τὸν προληπτικὸ ἔλεγχο τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ ἀνοίξε ἔτσι τὴν πόρτα τῶν παρανομῶν καὶ τῶν καταχρήσεων στὸ Δημόσιο Τομέα. Ἐπομένως καὶ ἡ ἀναφορὰ τοῦ κ. Κασσιμάτη στὸν ἔλεγχο τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ἐκ μέρους τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἦταν ἓνα ἀκόμη τέχνασμα γιὰ τὴν ἠθικὴ μείωσι τῶν Ἱεραρχῶν.

Γ) Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΑΙΣΘΗΜΑ

Ὁ ἀρχιτέκτων τῆς παραπληροφορήσεως κ. Τρίτσης, συνεπικουρούμενος καὶ ἀπὸ τὸν συμπαθῆ Καθηγητὴν τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου κ. Γ. Κασσιμάτην, ἐπεχείρησε μίαν ἀκόμη βέβηλον πράξιν, ὅταν ἠθέλησε νὰ παρουσιάσῃ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἀμφισβητούσαν τὸ Πολίτευμα καὶ τὴν Συνταγματικὴν νομιμότητα!!! Ἐκάμε δηλ. κάποιο ἀνεπίτρεπτο ὑκαινισμὸ καὶ ἄφησε νὰ πλανᾶται στὸν ὀρίζοντα ἡ κατηγορία πὼς ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας ἐπιχειρεῖ καὶ ἀπεργάζεται τὴν κατάλυσι τοῦ Πολιτεύματος. Ἄλλοι ὅμως εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἐπιβουλεύονται τὸ Σύνταγμα καὶ τὴν νομιμότητα. Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες Ἱεράρχες εἴμεθα νομοταγεῖς πολῖται. Ἀντιτιθέμεθα μόνον εἰς τὴν καταπάτησιν τῶν διὰ τοῦ Συντάγματος κατοχυρουμένων κανονικῶν προνομίων καὶ δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀγωνιζόμεθα γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν καταλύει τὸ ἐπίμαχο Νομοσχέδιο. Εἴμεθα δὲ καὶ ἀποφασισμένοι νὰ διεκδικήσωμε τὰ δικαιώματα ταῦτα διὰ παντὸς νομίμου μέσου καὶ τρόπου. Χωρὶς, λοιπὸν, νὰ περάσωμε στὴν παρανομίαν, θὰ ἀγωνισθοῦμε μὲ κάθε νόμιμο τρόπο γιὰ τὴν κατοχύρωσι τῆς ἐλευθερίας τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ὅπως εἶπαμε, τὸ ἐπίμαχο Νομοσχέδιο ἐπιβουλεύεται. Συνηθισμένοι οἱ Ἕλληνες Ἱεράρχες ἀπὸ ἀγῶνες γιὰ τὴν ἐλευθερίαν δὲν μποροῦμε νὰ μὴ ἀγωνισθοῦμε γιὰ τὴν πῦρ μεγάλη ἐλευθερία, τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καταφεύγοντες ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ εἰς τὴν κήρυξιν τῆς Ἐκκλησίας ἐν διωγμῷ.

Δ) Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΥΠΕΡ - ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Πλανᾶται ὁ κ. Τρίτσης, ὅταν ἐπιχειρεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὴν Ἐκκλησίαν μας ὡς ἀμφισβητούσαν τὸ δικαίωμα τῆς Πολιτείας νὰ νομοθετῇ. Πλανᾶται ἐπίσης, ὅταν ἰσχυρίζεται ὅτι οἱ Ἕλληνες Ἱεράρχες καθιερώονται μὲ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας. «Χωρὶς ἐμένα σεῖς δὲν μπορεῖτε νὰ εἰσθε Μητροπολίτες» μᾶς εἶπε περίπου ὁ κ. Τρίτσης!

Ἡ σχέση ἐξ ὅμως τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Πολιτείας εἶναι ἰδιότυπος. Μετὰ τὴν ἰσχύϊν τοῦ Συντάγματος τοῦ 1975 ἔχει παραμερισθῆ πλέον τὸ σχῆμα τῆς Νόμφυ κρατούσης Πολιτείας καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι αἰχμάλωτος τῆς Πολιτείας. Ἀπὸ δὲ τῆς ψηφίσσεως τοῦ Ν. 590) 1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας», ἔχει καθιερωθῆ καὶ ἰσχύει ἓνα εἶδος Συναλληγίας εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Προκειμένου δὲ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν Μητροπολιτῶν

ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ἀπλῶς καὶ μόνον εἰσηγείται τὴν ἔκδοσιν Προεδρικοῦ Διατάγματος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐντέλλονται οἱ Ἀρχεῖς τοῦ Κράτους νὰ ἀπονέμουν εἰς τὸν Μητροπολίτην τίς προσήκουσας τιμές. Ἡ ἀνάδειξις τῶν Κληρικῶν μας εἰς τὸν Ἱερατικὸν τὸς βαθμὸν καὶ ἄρα καὶ ἡ τῶν Ἐπισκόπων ἀνάρρησις εἰς τὴν τῆς Ἀρχιερωσύνης βαθμίδα εἶναι ἐσωτερικὸν τῆς Ἐκκλησίας θέμα καὶ οὐδεμίαν ἀρμοδιότητα ἔχει ἡ Πολιτεία, πλὴν τοῦ ἐλέγχου τηρήσεως τῶν νομίμων διαδικασιῶν.

Ἄλλ' ἄς μὴ διαφεύγη τῆς προσοχῆς τοῦ Ὑπουργοῦ, ὅτι συμφώνως πρὸς τὸ κρατοῦν σύστημα οὔτε κι αὐτὸς θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι Ὑπουργός, ἂν προηγουμένως δὲν τὸν εἶχεν ὀρκίσει ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς εἰδικῆς τελετῆς τῆς ὀρκωμοσίας. Καὶ κατ' ἐπέκτασιν ἐμεῖς, δηλ. ἡ Ἐκκλησία, ὀρκίζομε καὶ καθιερώνομε στὰ καθήκοντά τους τὴν ἐκάστοτε Κυβέρνησι, τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας. Ἄλλ' ὅπως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἰσχυρισθῆ, ὅτι εἶναι ὑπεράνω τῆς Κυβερνήσεως - Βουλῆς - Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἐπειδὴ ὀρκίζει τὰ ὡς ἄνω πρόσωπα, χωρὶς δὲ τὴν ὀρκωμοσίαν δὲν δύναται νὰ ἀναλάβουν τὰ καθήκοντά τους, γιὰ τὸν ἴδιον ἀκριβῶς λόγο καὶ ὁ ἐκάστοτε Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἰσχυρισθῆ, ὅτι εἶναι ὑπὲρ Μητροπολίτης - Ἀρχιεπίσκοπος - Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν προκειμένῳ ὑφίσταται ἡ σχέση μᾶς ἀμοιβαιότητος, μᾶς συναλληγίας. Ἄς ἀφήσῃ, λοιπὸν, τίς θεωρίες του περὶ γενικῆς ἱερωσύνης ὁ κ. Τρίτσης, ἐπειδὴ αὐτὰ εἶναι θέματα τῆς ἰδικῆς μας ἀρμοδιότητος.

Στὴν τηλεοπτικὴ ἀναμέτρησι ὁ Ὑπουργὸς κ. Τρίτσης περιῆλθε πολλὰς φορὰς σὲ ἄκρως δυσχερῆ θέσι, ἢ ὅπως εἶπαν ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι «τὸν κόλλησαν στὸν τοῖχο» καὶ προφανῶς γιὰ νὰ διολισθήσῃ, εἶχε φέρει μαζί του ὡς ὅπλα τὴν λάσπη καὶ ἔκαμε χρῆσι ἀναληθῶν στοιχείων! Ἐξετέθη ὅμως ἀνεπανόρθωτα καὶ ἀπέδειξε, ὅτι εἶναι πρόσωπο μὴ δικαιούμενο νὰ ἔχη τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Ἐκκλησίας.

* * *

Ἡ νηφάλιος ἀνάλυσις μερικῶν μόνον στοιχείων, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποία ὁ Ὑπουργὸς κ. Τρίτσης ὑπεστήριξε κατὰ τὴν τηλεοπτικὴν ἀναμέτρησιν ἔδειξε περίτρανα, ὅτι ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Χώρας ἐτοποθέτησε σὰν Ὑπουργὸ τῆς Παιδείας καὶ Ἱεροσχευμάτων τὸ πλέον ἀκατάλληλο πρόσωπο. Ὁ κ. Τρίτσης ὠδήγησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Πολιτείαν σὲ σύγκρουσι. Ἐδημιούργησε χωρὶς καμμία αἰτία μιὰ φοβερὴ κρίσι στὶς σχέσεις τῶν δύο κορυφαίων θεσμῶν. Ἐταπείνωσε τὴν ἀγίαν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς Ἱεράρχας τῆς. Ἐξέθεσε τὴν Κυβέρνησι καὶ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ του διεθνῶς. Ἄνοιξε μιὰ πληγὴν στὸ σῶμα τοῦ Ἔθνους, τῆς ὁποίας τὴν περαιτέρω ἐξέλιξι κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ προβλέψῃ καὶ νὰ προεξοφλήσῃ. Σὲ κρίσιμα γιὰ τὴν Πατρίδα μας ὥρες προκαλεῖ τὸ αἰσθημὰ τοῦ θρησκουμένουτος Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ὅδηγεῖ τὴν Ἐκκλησίαν μας σὲ μιὰ ἀπαράδεκτον αἰχμαλωσίαν. Τὴν ὥρα ποὺ ἡ Πολιτεία παρέχει αὐτοτέλειαν καὶ ἀνεξαρτησίαν στὰ παιδιὰ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου μὲ τὸ θεσμὸ τῶν Μαθητικῶν Κοινοτήτων, ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος τὸ δικαίωμα νὰ αἰσθάνεται ἐλευθερίαν μέσα στὸν οἶκο Τῆς.

Τὴν στιγμή πού ὁ Ὑπουργός τῆς Παιδείας ὁμολογεῖ, ὅτι ἡ εἰσβολή τοῦ κομματισμοῦ στό Σχολεῖα ὑπῆρξε σοβαρώτατο σφάλμα, ἐπιχειρεῖ νά ἐπιβάλλῃ τόν κομματισμό μέσα στόν ἱερό χώρο τῆς Ἐκκλησίας.

«Οἱ ρυθμίσεις τοῦ Νομοσχεδίου, γράφει ὁ Καθηγητής τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας στό Πανεπιστήμιο τῶν Ἀθηνῶν κ. Βλάσιος Ἰω. Φειδᾶς, ἰδιαίτερα γιά τήν σύνθεση καί τίς ἀρμοδιότητες τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Μητροπόλεως καί τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐνορίας, ὡς πρός τήν διοίκηση καί τήν διαχείριση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, προσκρούουν σέ θεμελιώδεις κανόνες Οἰκουμενικῶν Συνόδων γιά τήν προσωπική εὐθύνη κάθε Μητροπολίτου καί κατά συνέπεια τῆς ὅλης Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τίς ρυθμίσεις αὐτές, εἰδικώτερα γιά τήν σύνθεση καί τίς ἀρμοδιότητες τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καί τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐνορίας, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δέν δύναται, ἐστὼ καί ἂν τὸ θελήσῃ, νά τίς δεχθῆ, ὅχι μόνο γιατί εἶναι ἀντίθετες μέ τούς κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί τήν ὅλη κανονική παράδοση καί Ὁρθόδοξη αὐτοσυνειδησία τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί γιατί ἀλλοιώνουν τήν ἐσωτερική ταυτότητα τῆς».

* * *

Γιά ὅλους αὐτούς τοὺς λόγους ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εὐρίσκειται στήν λίαν δυσάρεστον θέσιν νά καταγγεῖλει πρὸς τόν Ἑλληνικόν Λαόν

Π Ρ Ω Τ Ο Ν,

ὅτι ἡ Κυβέρνησις, εἰσάγουσα στήν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων, τὸ Νομοσχέδιον αὐτό, παραβιάζει εὐθέως τὸ Σύνταγμα τῆς Χώρας, τὸ ὁποῖον θεσπίζει εἰδικὸν καθεστῶς προκειμένου διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, καί καταπατεῖ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες καί τὴν μακραίωνα παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ὀρίζει τὸν Ἐπίσκοπον ὡς τὴν «ὀ ρ α τ ῆ ν κ ε φ α λ ῆ ν τοῦ ὅλου ἐκκλησιαστικοῦ σώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας», ἡ δὲ θεώρησις αὐτὴ ἀποτελεῖ κ α τ α σ τ α τ ι κ ῆ ἡ δ ἄ σ ι τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησιολογίας καί ἀμετακίνητη Δογματικὴ ἀρχὴ γιά τὴν ἴδια τὴν ταυτότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» (Καθ. Βλάσιος Ἰ. Φειδᾶς).

Κ α ι Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Ν,

ὅτι τὸ ΠΑΣΟΚ ὡς Κυβέρνησις καί ὡς Κόμμα ἀθετεῖ πλέον ὅλες τίς μέχρι τοῦδε διακηρύξεις του περὶ τῆς Ἐκκλησίας.

α) Στὶς συζητήσεις περὶ τοῦ Συντάγματος τοῦ ἔτους 1975 ὁ Πρόεδρος τοῦ ΠΑΣΟΚ ἔλεγε:

«Πρέπει ἡ Ἐκκλησία νά πάψῃ νά εἶναι παράρτημα τοῦ Κράτους, χωρὶς δέβαια νά γίνῃ Κράτος ἐν Κράτει».

β) Στὸ «Συμβόλαιον μέ τὸ Λαόν» τοῦ ἔτους 1981 διεκήρυττε:

«Ὁ ἐναγκαλισμὸς τῆς Ἐκκλησίας μέ τὸ σύστημα τῆς Πολιτειοκρατίας εἶναι τὸ κύριο αἶτιο μιᾶς ἀρνητικῆς πορείας μέ ἀπροκάλυπτες Κυβερνητικὲς ἐπεμβάσεις, ἀθέμιτες πολιτικο - ἐκκλησιαστικὲς σχέσεις καί

συναλλαγές, ἀνατροπὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξης, ὑποταγὴ καί συμπόρευση μέ τὴν Δικτατορία — μέ τιμητικὰς φουσκὰς φωτεινὲς ἐξαιρέσεις.

Ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀφεθῆ ἐλεύθερη νά ἀκολουθήσῃ τὸν δικὸ τῆς δρόμο χωρὶς ἀνάμειξη τῆς Πολιτείας. Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας θὰ περιορισθῆ σὲ τυπικὸ ρόλο μέχρι τὴν πλήρη ἀποδέσμευση τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν Πολιτεία».

γ) Στὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιον ὁ κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου, ὡς Πρωθυπουργὸς πλέον, εἶδε τίς ἀκόλουθες κατευθύνσεις:

«Θὰ ἤθελα νά παρακαλέσω οἱ Ὑπουργοί, οἱ Ὑφυπουργοί καί οἱ λοιποὶ ἀρμόδιοι Κρατικοὶ φορεῖς νά μὴν δημιουργοῦν προβλήματα σὲ ὅτι ἀφορᾷ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας... Ἐγὼ θάλεγα ὅτι θὰ πρέπει στὰ θέματα Ἐκκλησίας, ὅχι οἱ Νομάρχες, ἀλλὰ οἱ Ὑπουργοὶ νά μὴ στέλνουν ἐγκυκλίους χωρὶς προηγουμένη συνεννόηση μέ τὸν Ὑπουργὸ Παιδείας. Διαφορετικὰ θὰ δημιουργοῦνται προβλήματα καί προστριβὲς ἄδικα. Καί ὅταν λέγω ἄδικα, ἐννοῶ χωρὶς νά ὑπάρχῃ μεγάλο θέμα καί χωρὶς νά ἀνήκει οὔτε στὶς προσωπικὲς μου οὔτε στὶς Κυβερνητικὲς προθέσεις ἢ δημιουργία προβλημάτων στὶς σχέσεις μας μέ τὴν Ἐκκλησία, οἱ ὁποῖες εἶναι καί πρέπει γιά τὸ καλὸ τοῦ ἔθνους νά μείνουν θετικὲς. Ἐτσι θὰ ἀποκλεισθῆ καί ἡ προσπάθεια πολιτικοποίησης Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων τὰ ὁποῖα πρέπει νά μείνουν ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτικὴν».

δ) Τέλος κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἄσκησην τῆς ἐξουσίας ἡ Κυβέρνησις ἐφήρμωσε εἰς τὴν πράξιν μιάν εἰδικὴν μεταχείρισιν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν συγκρότησιν τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὁργανισμῶν. Οὕτως ἐνῶ διὰ τοῦ Ν. 1232/82 ἐκλήρυνθη λήξασα ἡ θητεία τῶν ὀργάνων Δημοσίας Διοικήσεως καί καθιερώθηκε νέος τρόπος συγκροτήσεών των μέ προσωπικὴν παρέμβασιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ πρὸς τὸν τότε Ὑπουργὸν Παιδείας καί Ὁρθοδοξίας κ. Ἐλευθέριον Βερυβάκη ἀπὸ τὴν γενικὴν ρύθμισιν ἐξηρέθησαν ὁ ΟΔΕΠ, τὸ ΤΑΚΕ καί ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διότι ἔγινε δεκτὸ ὅτι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου εἶναι ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς Δημοσίας Διοικήσεως, ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἶναι καθαρῶς Ὁρθοδοξοκεντρικοὶ Ὁργανισμοὶ καί πρέπει νά τυγχάνουν εἰδικῆς ἀντιμετωπίσεως. Παρὰ ταῦτα ἡ Κυβέρνησις μέ τὸ Νομοσχέδιον, πού εἰσάγει τώρα στὴ Βουλὴ, ἀναιρεῖ ὅλα ὅσα μέχρι τώρα διεκήρυττε καί ἐπιχειρεῖ μιὰ πρωτοφανῆ εἰσβολὴν τοῦ Κράτους καί μάλιστα τοῦ Κόμματος μέσα στόν ἱερόν χώρο τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὀδηγεῖται στήν αἰχμηλωσίαν τοῦ Καίσαρος. Ὁ εὐσεβὴς λαός, πού εἶναι ὁ φρουρὸς ὅχι μόνον τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως ἀλλὰ καί τῆς Συνταγματικῆς Τάξεως, καλεῖται νά ἀναλάβῃ τίς ἐκ τοῦ ἄρθρου 120 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος ἀρμοδιότητες καί εὐθύνες του ὡς ὁ ἔσχατος καί ὑπάτος φρουρὸς τῆς Συνταγματικῆς Νομιμότητος πρὸς διασφάλισιν τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἐκκλησίας καί ἀποτροπὴν τῆς βαναύσου ἐπεμβάσεως τῆς Πολιτείας εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Π Ρ Ο Σ Δ Ο Ξ Α Ν Θ Ε Ο Υ (*)

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΠΕΚΙΑΡΗ
Πρωτοσυγκέλλου Ἱ. Ἀρχ)πῆς Ἀθηνῶν

Διαβλέπω ἤδη μιὰ ἐνσταση: «ὄλα αὐτὰ ἀπὸ τοὺς Ἐπιτρόπους πρέπει νὰ γίνουν; Μά, δὲν φθάνει οὔτε ὁ χρόνος οὔτε ἡ ἀντοχή νὰ πραγματοποιήσουν 4 - 5 ἄνθρωποι αὐτὰ τὰ πράγματα»...

ἴσως. Ἀλλὰ καταλαβαίνετε κι ἐσεῖς ὅτι ἔχουμε χρέος ἀπέναντι στὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας εἶμαστε παιδιά. Ἄν δὲν ἐπαρκεῖτε ἐσεῖς, τουλάχιστον μὴν φέροντε ἐμπόδιο σὲ τέτοιες προσπάθειες· δεχθῆτε μὲ εὐμένεια νὰ βοηθήσουν ἄλλοι λαϊκοὶ σ' αὐτοὺς τοὺς τομείς, κι ἐσεῖς ὑποστηρίζετε τὴν προσφορά τοὺς. Μὴν ξεχνᾶτε ὅτι δὲν εἶναι ἡ Ἁγία Τράπεζα γιὰ νὰ ὑποστηρίξει τὸ παγκάρι, ἀλλὰ τὸ παγκάρι γιὰ νὰ ἐπισυντρέχει τὴν Ἁγία Τράπεζα: δηλαδή, τὸ πᾶν στὴν Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἡ οἰκονομικὴ διαχείριση, ἀλλὰ ἡ οἰκοδομὴ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Δὲν εἶμαστε γιὰ νὰ συγκεντρώνουμε χρήματα καὶ νὰ τὰ διαχειριζόμαστε, ἀλλὰ γιὰ νὰ προωθοῦμε τὸ ποιμαντικὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν. Οὔτε θὰ πρέπει ὁ ἐξωραϊσμός τοῦ Ναοῦ νὰ παραγκωνίζει τὸν ἐξωραϊσμό τῶν ἐμψύχων ναῶν.

Δυστυχῶς σ' αὐτὸ τὸ τόσο σημαντικὸ ζήτημα δὲν δίνουμε καὶ πολλὴ προσοχή, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί. ἔχουμε μεγαλοπρεπεῖς Ναοὺς, πού γεμίζουν συνήθως ἀλλὰ παραθεωροῦμε τὸ γεγονός ὅτι ἀσυγκρίτως περισσότεροι τυπικὰ ἐνοριῆτες δὲν ἐκκλησιάζονται καὶ ἐπίσης ὅτι οἱ ἐκκλησιάζομενοι — δίχως τὴν σωστὴ πνευματικὴ οἰκοδομὴ — μένουν σὲ μιὰ αὐθόρμητη ἀτομικὴ θρησκευτικὴ δραστηριότητα. Αὐτὸς ὅμως εἶναι ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας; Καὶ μποροῦμε νὰ ἐπαναπαυόμαστε, ἐπειδὴ ἴσως ὁ Ναός μας ἔχει κάποια οἰκονομικὴ ἐπάρκεια;

Ἀσφαλῶς ὄχι. Γι' αὐτὸ καὶ σὰς ἐξέθεσα τὴν προοπτικὴ μιᾶς σωστῆς ἐνοριακῆς ποιμαντικῆς δράσεως, στὴν ὁποία σὰς παρακαλῶ καὶ σὰς καλῶ νὰ συμβάλετε.

Ἄς ἔλθουμε ὅμως τώρα καὶ στὰ «ἐντὸς» τοῦ Ναοῦ.

Ὁ ρόλος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἐπιτρόπου (ὅπως καὶ κάθε ἄλλος ρόλος κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ) δὲν εἶναι ἀξίωμα, ἀλλὰ διακόνημα. Ἀκόμη κι ἂν ἔχετε προσφέρει τὴν ζωὴ σας γιὰ τὴν ὑπόθεση τοῦ ἐνοριακοῦ σας Ναοῦ, ποτέ, μὰ ποτέ δὲν ἀποτελεῖ ἰδιοκτησία σας. Πόσο μᾶλλον, ὅταν εἴσατε τιμητικὰ ἐπιλεγμένοι γιὰ νὰ ἐξυπηρετεῖτε τὸν Ναὸ ἐξ ὀνόματος τοῦ ἐκκλησιασματος, τῆς Ἐκκλησίας. Ἀρκεῖ αὐτὴ ἡ τιμὴ. Ἀνταποκριθῆτε μὲ μετριοφροσύνη, μὲ ταπεινοφροσύνη, μὲ σωφροσύνη. Ἡ σχέση τοῦ καθενὸς μας μὲ τὸν Χριστὸ περνᾶει μέσα ἀπὸ τὶς σχέσεις μας μὲ τὸν Χριστό. Περνάει μέσα ἀπὸ τὶς σχέσεις μας μὲ τοὺς ἄλλους (τὸ ἀκούσαμε στὸ χθεσινὸ Εὐαγγελικὸ Ἀνάγνωσμα τῆς Κρίσεως). «Ὅποιοι θέλει νὰ εἶναι πρῶτος, ἄς βάξει τὸν ἑαυτό του τελευταῖο ἀπὸ ὅλους» μᾶς λέει ὁ Κύριος. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ αἰσθανόμαστε ὡς ἀφεντικά, ἀλλὰ ὡς διάκονοι τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Νὰ σεβόμαστε καὶ τὸν πῖο ἀσήμαντο φαινομενικὰ (γιατὶ οὐσιαστικὰ κανένας δὲν εἶναι ἀσήμαντος). Νὰ μὴ φωνάζετε, νὰ μὴ

ἐπιτιμᾶτε, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ οἰκοδομεῖτε τοὺς ἄλλους, γιατί εἶναι ἀδελφία σας. Κατὰ Θεὸν δὲν ἔχετε ὡς Ἐπίτροποι περισσότερα δικαιώματα, ἀλλὰ περισσότερες ὑποχρεώσεις. Γι' αὐτὸ καὶ σὰς συγκαίρω, γιατί ἀναλαμβάνετε νὰ ὑποβάλετε σὲ θυσίες τὸν ἑαυτό σας, χωρὶς νὰ ζητᾶτε κανένα ἀντάλλαγμα.

Ἀπέναντι στοὺς ἱεροψάλτες καὶ τοὺς νεωκόρους νὰ μὴν τηρεῖτε στάση ἐνὸς ἐργοδότη. Δὲν εἶναι κατώτεροι ὑπάλληλοι, ἀλλὰ συνεργοὶ στὴ λατρεία. Γιὰ τὸν κοινὸ λοιπὸν σκοπὸ χρειάζεται νὰ ἔχετε καὶ νὰ δείχνετε πρὸς αὐτοὺς πνεῦμα ἀγάπης καὶ συνεργασίας.

Στὸ θέμα τῆς εὐταξίας κατὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἰδίως κατὰ τὴν προσέλευση στὴ Θεία Κοινωνία ὁποσδήποτε νὰ βοηθᾶτε τοὺς λειτουργοὺς. Τὴν ὥρα πού βαστᾶ τὸ Ἅγιο Ποτήριο δὲν μπορεῖ νὰ μιλήσει ὁ ἱερεὺς, γιὰ νὰ ἐπιβάλλει τὴν τάξη. Καλὸ εἶναι νὰ προνοεῖτε ἐσεῖς γι' αὐτὸ.

Ἡ περιφορὰ τοῦ δίσκου νὰ μὴν δημιουργεῖ ἀταραχὴ καὶ ἀκαταστασία στὸ ἐκκλησιαστικόν. Νὰ πραγματοποιεῖται μετὰ τὸ τέλος τῆς Ἁγίας Ἀναφορᾶς (μετὰ τὸ «Καὶ ἔσται τὰ ἔλεθ τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτήρος ἡμῶν»). Κι ἂν δὲν ἐπαρκεῖ ὁ χρόνος, καὶ συνεχίζεται ἡ περιφορὰ μέχρι καὶ τὸ Κοινωνικόν, ὁποσδήποτε πρέπει νὰ διακόπτεται ἀπὸ τὴν ἀπαγγελία τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς («Πάτερ ἡμῶν») μέχρι τὸ «Εἷς ἅγιος, εἷς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός».

Τὰ χρήματα νὰ μὴν καταμετροῦνται κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἄλλων Ἀκολουθιῶν. Δὲν ἐπιτρέπεται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ τὸ ὑλικοῦ ἀφορμὴ σκανδάλου καὶ ἐμπόδιο γιὰ τὸ πνευματικόν, δηλαδή γιὰ τὴν προαγωγὴ τῶν ἐκκλησιαζομένων στὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸς εἶναι ἄλλος ἕνας λόγος πού πρέπει ἀπαξ διὰ παντός νὰ λείψουν οἱ φωνασκίες κατὰ τὴν ὥρα τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅλοι σας εἶστε πρόσωπα ἐμπιστοσύνης, ἀξιόπιστα. Νὰ γίνετε ὅμως καὶ πρόσωπα πίστεως, ἀξιώθεα. Συνεπεῖς στὴν Ἀκολουθίαν, μὲ πνευματικὴ καὶ μυστηριακὴ ζωὴ, ἔτσι ὥστε ἡ «ὕλη» σας διακονία νὰ ἐπιστέφεται ἀπὸ τὴν λατρευτικὴν βίωσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ γίνεται ὄντως πρὸς δόξαν Θεοῦ. Γι' αὐτὸ καί ποτε δὲν λατρεύει ἀληθινὰ τὸν Θεὸ καὶ δὲν τὸν ἀγαπᾶ, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιζητεῖ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, ἀκόμη κι ἂν ἐξωτερικὰ εἶναι ἀφογὸς στὴν τυπικὴν τοῦ ὑποχρεώσεως;

Στὶς σχέσεις σας μὲ τοὺς Ἐφημερίους, εἶναι πρὸς τὸ πνευματικόν σας συμφέρον νὰ ἔχετε τὴν ἀπαιτούμενη διάκριση. Νὰ εἴσθε τόσο κοντὰ τοὺς ὥστε νὰ ὠφελεῖσθε ἀπὸ τὶς ἀρετὲς τοὺς, ἀλλὰ καὶ τόσο μακριὰ τοὺς ὥστε νὰ μὴν βλάπτεσθε ἀπὸ πιθανὰ σφάλματά τους. Βοηθήστε, ὅσο σὰς ἐπιτρέπεται, σὲ ἐνδεχόμενες διχογνωμίας μεταξὺ τῶν Ἐφημερίων, χωρὶς κομπασμοὺς καὶ ἱεροκατηγορίες.

Μὲ τέτοιο φρόνημα θὰ μπορέσετε νὰ κρατήσετε τὸν ἑαυτό σας σὲ μιὰ σωστὴ θέσιν ἐναντι τῶν Κληρικῶν. Ἡ ἱερωσύνη καὶ ἡ πνευματικὴ πατρότητα τῶν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 110 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 τεύχους.

κληρικῶν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἶναι πάνω ἀπὸ ὅποιαδήποτε δική σας ἀτομικὴ ἀρετὴ. Γιατὶ ἡ ἱερωσύνη εἶναι λειτουργία ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Χριστοῦ. Ποτὲ μὴν τὴν ὑποβιάσατε στὴ συνειδησή σας. Δὲν τίθεται κἄν θέμα συγκρίσεως μεταξὺ αὐτοῦ τοῦ χαρίσματος καὶ τῆς ἀνθρώπινης ἠθικότητας. Δίχως τὴν ἱερωσύνη τῶν κληρικῶν, ἡ ἠθικότητα τῶν λαϊκῶν εἶναι μετέωρη καὶ ξένη πρὸς τὸν Χριστό. Γι' αὐτὸ νὰ σᾶς διακρίνει πάντοτε βαθὺς καὶ ἀπροσωπώλητος σεβασμὸς πρὸς τὴν ἱερωσύνη. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος συμβουλεύει: «Ἄν σᾶς πομαίνουν σωστά, νὰ τὸ θεωρεῖτε ἀρετὸ. Μὴν ξεπερνάτε τὰ ὄρια σας καὶ μὴ θέλετε νὰ διατάζετε τοὺς ποιμένες, ἐνῶ εἶστε πομαινόμενοι».

Ὡς πρὸς τὸν ἐξωραϊσμὸ τοῦ Ναοῦ καὶ τὰ ἀντικείμενα ἢ τὰ ἱερὰ σκεύη νὰ πρυτανεύει πάντοτε ἡ αἰσθητικὴ καὶ ἡ λεπτότητα ποὺ τώρα πιά τὴν συναντοῦμε συνήθως μόνο στὰ βυζαντινὰ μουσεῖα. Δεῖτε μιὰ παραδοσιακὴ βυζαντινὴ τοιχογραφία καὶ θὰ καταλάβετε τί ἐννοῦ: συνδυάζει τὸν πιὸ λιτὸ καὶ ἀπέριττο τρόπο τεχνικῆς μὲ τὸ πιὸ ἐκφραστικὸ καὶ κομψὸ ἀποτελεσμα. Ἐνῶ ἐμεῖς ἐπιλέγουμε τὸ ἐξεζητημένο, τὸ ἐπιδεικτικὸ, τὸ ὀγκῶδες, τὸν πρόχειρο ἐντυπωσιασμὸ... Ἄφου ὅμως ὑποβαλλόμαστε σὲ κόπους καὶ φροντίδες, τουλάχιστον νὰ ἀφήνουμε ἓνα σωστὸ καὶ ὁμορφο ἀποτελεσμα.

Γιὰ τὰ ἱερὰ σκεύη ἰδιαίτερος, νὰ φροντίσετε ὥστε νὰ εἶναι ἀπὸ ἀσήμι, ἀπλὰ ἢ ἐπίχρυσα, κι ὄχι ἀπὸ τὰ συνηθισμένα με εὐτελεῖς μέταλλο καὶ μὲ τὸν πρόχειρο στολισμὸ τοῦ σμάλτου.

Ἔρχομαι στὸ θέμα τῆς διαχειρίσεως τῶν χρημάτων. Οἱ εὐθύνες καὶ οἱ ὑποχρεώσεις σας εἶναι αὐτονόητες καὶ δεδομένες. Εἶναι ἱερὸ χρέος, κανεὶς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὸ σφετερίζεται. Σᾶς τὸ ἐμπιστεύεται ἡ Ἐκκλησία γιὰ νὰ τὸ διαχειρίζεσθε καὶ νὰ τὸ ἀξιοποιεῖτε πρὸς ὄφελος τῆς Ἐνορίας καὶ κανενὸς ἄλλου.

Γιὰ τὸ παγκάσι νὰ ἔχετε πέντε κλειδιὰ γιὰ νὰ ἐξασφαλιζέται τὸ ἀδιάβλητο.

Τὸ προῖον τῶν ἐράνων καὶ τῶν δίσκων πρέπει νὰ φθάνει ἀκέραιο στὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο διενεργεῖται.

Στὶς προμήθειες νὰ γίνεται ἐπιλογή σὲ προσφορές, ὄχι ἀποκλειστικὰ ἀπὸ ἓναν. Στὶς ἀγορὲς νὰ συνεισφέρετε τὴν προσωπικὴ σας γνώμη, γιὰ νὰ ἀγοράζεται τὸ καλύτερο.

Γιὰ τὰ διοικητικῆς φύσεως θέματα νὰ ἔχετε πάντοτε μιὰ ἀξιοπρεπῆ προσωπικὴ στάση, μὲ γνώμονα τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας. Προσέξτε μόνο, μήπως πίσω ἀπὸ μιὰ φαινομενικὰ σωστὴ ἀποψη θρῖσκεται ὠχυρωμένος ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη. Γι' αὐτὸ πάντοτε νὰ πρυτανεύει ἡ διάκριση, ἡ εὐθύτητα, ἡ ἀπλὴ καρδιά...

Σᾶς εἶπα τόσα πολλά! Εὐχόμαι νὰ πραγματοποιήσετε πολὺ περισσότερα στὸ διάστημα τῆς τριετοῦς θητείας σας. Θὰ ἤθελα νὰ ἐπισημάνω κι ἓνα τελευταῖο σημεῖο, πολὺ λεπτό. Ποτὲ μὴν πεῖσετε τὸν ἑαυτὸ σας, ὅτι μὲ τὴν ιδιότητα τοῦ Ἐπιτρόπου ἀπαλλάσσεσθε ἀπὸ τὶς προσωπικὲς πνευματικὲς εὐθύνες. Ὅσο ἄφογη κι ἂν εἶναι ἡ διακονία σας, δὲν θὰ σᾶς ὠφελῆσει πνευματικὰ, ἂν δὲν φροντίσετε ὁ καθένας προσωπικὰ νὰ συνάψει ζωντανὲς σχέσεις μὲ τὸν Χριστὸ διὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπιδιώκοντας αὐτὲς ἀκριβῶς τὶς σχέσεις,

ὅ,τι κι ἂν προσφέρετε σὸν Ἐκκλησιαστικοὶ Ἐπίτροποι, νὰ τὸ προσφέρετε —ἐπανάλαμβάνω— γιὰ τὴ δόξα τοῦ Χριστοῦ καὶ μόνον· ποτὲ γιὰ τὴ δική σας δόξα. Κι εὐχόμαι ὀλόψυχα νὰ δεχθῆ ὁ Θεὸς τὴν προσφορὰ καὶ νὰ σᾶς ἀνταμείψει κυρίως μὲ οὐράνια δῶρα, ἀλλὰ καὶ μὲ κάθε προσωπικὴ καὶ οἰκογενειακὴ πρόοδο. Αὐτὸς νὰ σᾶς σκεπάζει, νὰ ἐπαυξάνει τὸν ζῆλο σας, νὰ σᾶς χαρίζει υγεία, δύναμη καὶ σύνεση γιὰ τὸ ἔργο σας.

(ΤΕΛΟΣ)

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΤΟΥΣΤΟΥ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελ. 133)

—«τῆ κραταίᾳ δυνάμει σου...»,

—«καὶ τῆ σῆ δυνάμει ἐν τῇ σκέπῃ σου φύλαξον ἄτρωτον»,

—«ἀδοθηθῶν δύναμις» κλπ..

Τὸ νόημα ὅλων αὐτῶν τῶν ἐκφράσεων εἶναι ὅτι ἡ δύναμις τῆς θαυματουργικῆς ἐνεργείας τῆς Θεοτόκου εἶναι τεραστία. Καὶ πῶς ὄχι; Ἐὰν ὁ Κύριος ἐφωδίασε τοὺς μαθητὰς Του μὲ εὐρείας θαυματουργικὰς δυνατότητας, εἰπὼν εἰς αὐτοὺς: «ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε...», κατὰ μείζονα λόγον ἐδόθη ὑπ' Αὐτοῦ εὐρυτάτη θαυματουργὸς χάρις εἰς Ἐκείνην, Ἡτις ἐξελέγη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα γίνῃ Μήτηρ Αὐτοῦ. «Ὡς πανοσθενοῦς Δεσπότης Θεοῦ μήτηρ» εἶναι φυσικὸν νὰ διαθέτῃ πανσθενῆ καὶ δέξιαν καὶ δραστηκὴν θαυματουργὸν δύναμιν. Ἐὰν δέ, πέραν τοῦ κύκλου τῶν μαθητῶν Του, εἶπεν ὁ Κύριος γενικώτερον, διὰ πάντα πιστεύοντα εἰς Αὐτόν, ὅτι «ὁ πιστεύων εἰς Ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κάκεινος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει» (ὁγλ. ὅτι εἶναι ἀπερίοριστος ἡ δύναμις τῆς πίστεως, καὶ τὰ πλέον ἀκατόρθωτα καὶ ὑπεράνθρωπα κατορθούσα), πόσω μᾶλλον ἰσχύει τοῦτο διὰ τὴν Παναγίαν Μητέρα Του;

Μὴ λησιμονώμεν ὅμως ὅτι αἱ ἀπερίοριστοι αὐταὶ δυνατότητες, ἐνῶ ὀφείλονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ καὶ, οὕτως εἰπεῖν, ἐκχωροῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τοιαῦτα καὶ εἰς τὴν Παναγίαν καὶ εἰς τοὺς ἁγίους ἀνάλογοι (ὥστε νὰ εἶναι «θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ» θαυματουργῶν), ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει αὐταὶ εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ πιστοῦ χριστιανοῦ. Εἶπεν ὁ Κύριος σχετικῶς «εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῇ πιστεύοντι»...

Δὲν ὑπάρχουν λοιπὸν ἀδύνατα διὰ τὸν πιστόν. Καὶ ὅταν ἀνθρωπίνως ἀποκλείεται αἰσία ἐκθασίς, ὅταν ἡ ἐπιστήμη δὲν δύναται πλέον νὰ προσφέρῃ τι, ὁ πιστὸς δὲν ἀπελπίζεται. Ἄρκει νὰ τὸ θέλῃ ὁ Θεός, καὶ νὰ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τὸ αἰτούμενον (τ.ἔ. νὰ ἀνήκῃ εἰς «τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα τ α ι ς ψ υ χ α ι ς ἡ μ ω ν»). Τότε θὰ πραγματοποιηθῆ καὶ τὸ μᾶλλον ἀνέλπιστον καὶ ἀνθρωπίνως ἀπίθανον.

Τοιοτοτρόπως εἰρηνεύει ὁ χριστιανός, διότι γνωρίζει ὅτι θὰ γίνῃ ἐξάπαντος τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ τὸ δεχθῆ, ὅ,τι καὶ ἂν εἶναι, λέγων «γενηθήτω τὸ θέλημά σου» καὶ «ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο» εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον».

Εἶθε μὲ τοιαύτην χριστιανικὴν πίστιν καὶ κατανόησιν νὰ συνοδεύωνται πάντοτε αἱ παρακλήσεις ἡμῶν πρὸς τὴν Ἱεραγίαν Θεοτόκον τὴν «τ α χ ι ν ῆ ν κ α ι ὁ ξ ε ι α ν ἄ ν τ ῖ λ η ψ ι ν».

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ἡ ἀγάπη στὶς φλόγες.

ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ Βούαινα Ἀλμυροῦ κήκε μιὰ ἀγροκαλύβα καὶ στὶς στάχτες τῆς ὀρθώθηκε πανώριος ναὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀδιαπάρησης. Τὴν ὥρα τῆς φοιχτῆς κατασιροφῆς, οἱ ἔνοικοι πετάχτηκαν ἔξω ἀλλοπαρμένοι. Ἡ γιὰ τὴν ὕμνος τῆς οἰκογένειας, μιὰ μεσόκοπη, παρόλη τὴν ταραχὴ τῆς, συνειδητοποίησε πὼς τὸ τετραῖο ἐγγονάκι τῆς εἶχε ἀπομείνει στὴν κόλαση τῆς πυρκαϊᾶς. Δίχως δευτέρη σκέψη, ὄρμησε στὶς φλόγες νὰ τὸ γλιτώσει. Δυὸ φορὲς μόνον —κατὰ τὴν γνωστὴ παροιμία— δὲ νοιάστηκε γιὰ τὶς συνέπειες στὴν ὑγεία τῆς στὴν ἴδια τὴ ζωὴ τῆς. Πρόλαβε, τὸ ἄραξε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς καὶ ἔκαμε νὰ βγεῖ. Ἀργὰ ὅμως. Οἱ φλόγες τῆς ἔκοψαν τὸ δρόμο καὶ τὸ νῆμα τῆς ζωῆς. Ὑποτὸ ἀπὸ ὥρα, τοὺς βρῆκαν ἀγκαλιασμένους, σὰ δυὸ καπνισμένα κούτσουρα... «Ὅλο τὸ χωριὸ —διαβάσαμε— ντύθηκε σὰ μαῦρα καὶ συνόδεψε τὴ γιὰ τὴν Παρασκευὴ Ἀγγελὴ καὶ τὸ ἐγγόνι τῆς στὴν τελευταία κατοικία».

Ὅλοι, προσκνητὲς σὶν ὄμορφο ναὸ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀδιαπάρησης πὸ στήθηκε σὰ κάρθουνα καὶ στὶς καρδιὲς τῶν πρωταγωνιστῶν...

Περὶ οἴνο - πνεύματος.

Οἱ ΓΡΑΜΜΕΣ πὸ ἀκολουθοῦν πρέπει νὰ διαβαστοῦν προσεκτικὰ. Θίγουν ἓνα καιρὸ πρόβλημα, πὸ ὅμως τὸ χαρακτηρίζουμε δευτερευθὸν ἢ καὶ τριτεῖον. Τὰ πράγματα ὅμως δὲν εἰν' ἔτσι.

Ἡ χώρα μας κατέχει μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες θέσεις παγκοσμίως στὴν κατανάλωση οἶνοπνευματῶν ποτῶν. Στὸ μαθητικὸ πληθυσμὸ μάλιστα, ἢ Ἑλλάδα βρῖσκται στὴν κορυφὴ τοῦ πίνακα. Αὐτὸ λένε οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ στατιστικὰ δεδομένα. Πίσω τοὺς ὅμως ὑπάρχει μιὰ πραγματικότητῃ ἀκόμη πὸ δδνηρῇ. Τὸ 50% τῶν ἀτόμων μὲ ἡλικία ἔως 65 ἐτῶν, ἀναφέρουν τοὺλάχιστον δύο προβλήματα προσερχόμενα ἀπὸ τὴν (κατὰ) -χρηση ἀλκοόλ. Καὶ ὑπολογίζεται ὅτι τοὺλάχιστον ἓνα ἑκατομύριο ἄτομα ὑπερκαταναλώνουν οἶνοπνευματῶδη ποτὰ καὶ ἔξ αἰτίας τοὺς ἀντιμετωπίζουν σοβαρὰ προβλήματα στὶς οικογενειακὲς τοὺς σχέσεις, στὴν ἐργασία καὶ κυρίως στὴν ὑγεία τοὺς. Τὰ ἄτομα αὐτὰ βρῖσκονται ἤδη σὲ «περιοχὴ ὑψηλοῦ κινδύνου». Δὲν ἔχουμε, λοιπὸν, χρεῖαν ἄλλων μαρτύρων. Στὴν Ἑλλάδα ἐξαπλώνεται μιὰ μαζικὴ κοινωνικὴ ἀσθένεια, γνωστὴ ἤδη ὡς φαινόμενο μὲ παραλυτικὲς ἐπιδράσεις, ἀπὸ ἄλλες χώρες: ὁ ἀλκοολισμὸς».

Ὁ ἀλκοολισμὸς σκάβει τὸν ὄργανισμὸ ἐκδέοντῆς τον ἀνπερῶσπιτο σὲ κάθε ἰό. Δημιουργεῖ τὶς προϋ-

ποθέσεις γιὰ ποικίλες ἀσθένειες. Ἄν μερικοὶ «λημονοῦν» τὶς πνευματικὲς προεκτάσεις καὶ ἐπιπτώσεις, ἄς θυμοῦνται τοὺλάχιστο τὶς βιολογικὲς...

Τάφων βεβήλωση.

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ δυστυχῶς δὲν εἶναι σπάνιο. Στὰ χριστιανικὰ κοιμητήρια τάφοι καὶ σταυροὶ ἔχουν ἐπιγραφὰς πὸν συνήθως δὲν εἶναι καθόλου ἀπαύγασμα εὐαγγελικοῦ βιώματος τῶν οἰκείων τοῦ νεκροῦ. Αὐτοὶ, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Ἀπ. Παῦλος, δὲν ἐκφράζουν παρὰ πνεῦμα πὸν θυμίζει τοὺς ἀρχαίους εἰδωλολάτρες (τοὺς λοιποὺς, τοὺς μὴ ἔχοντας ἐλπίδα). Ἀπόγνωση καὶ πένθος ἀπαρηγόρητο ἀποπνέουν. Ἀναφέρονται σὶ «ὄρεπῆνι τοῦ Χάρου» ἢ στὴ «βάσκα-ρο μοῖρω» κ.λπ.

Καλὸ θὰ εἶναι οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι νὰ φροντίσουν γιὰ τὸν κατάλληλο διαφωτισμὸ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ἄς μὴ φτάσουμε σὶ σημεῖο νὰ δεχοῦμε πὸς αὐτὲς οἱ ἐπιγραφὰς δύνουν τὸ μέτρο μιᾶς πνευματικῆς κατὰπτωσης. Εἶναι ζήτημα καλλιέργειας.

Τὸ ὄρος Γαριζίν...

ΠΡΟΒΛΗΘΗΚΕ πρόσφατα σὲ κινηματογραφικὲς αἰθουσες τῶν Ἀθηνῶν, μιὰ παλιὰ ταινία σ' ἐπανεκδοσῃ, μὲ θέμα τῆς τὸν κόσμο τοῦ λιμανιοῦ τῆς Νέας Ὑόρκης, λίγες δεκαετίες πρὶν. Μέσα σὶν κινεῶνα τῆς αὐτοδικίας καὶ τοῦ παραγοντισμοῦ, ὁ ἐφημέριος τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ τῆς περιοχῆς, διαδραμάτισε πρωταγωνιστικὸ ρόλο σὶ πλευρὸ τῶν ἀδικημένων «ἐλάχιτων ἀδελφῶν» τοῦ Χριστοῦ. Σὲ μιὰ σκηνὴ τῆς ταινίας, κάποιος ἀπενδύνεται ἐκνευρισμένος σὶν κληρικὸ:

—Περιορίσου παπὰ στὴν ἐκκλησία σου, τοῦ φωνάζει.

—Ὁ Ναός μου, ἢ ἐνορία μου εἶναι ἐδῶ, καὶ ὁ Χριστὸς νὰ ἴστε οἴγουροι, κάθε μέρα πὸν συγκεντρώνετε ἐδῶ γιὰ νὰ ἐξασφαλίσετε τὸ ψωμί σας, εἶναι κοντὰ σας, δίπλα σας, βλέπει τὶς ἀδικίες πὸν σᾶς γίνονται, στέκεται σὶ πλευρὸ σας!

Ἦτανε μιὰ δυναμικὴ παρουσία τῆς ζωντανῆς Ἐκκλησίας σὶς χώρους τοῦ «βρώμικου» λιμανιοῦ τῆς πολυάνθρωπης ἀμερικάνικης μεγαλόπολης. Ἡ ταινία εἶχε νὰ πεί πολλὰ σὶ θεατὴ καὶ δὲν ἔκανε τίποτα περισσότερο, ἀπὸ τὸ ν' ἀποδώσει ἀνάγλυψη τὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ, ὄχι μόνον σὶ ναὸ τοῦ Σολομῶντος, ἀλλὰ καὶ σὶ ὄρος Γαριζίν...